Leto VI., št. 27 („Jutro" XIII., št. 153 a) Ljubljana, ponedeljek 4. julija 1932 Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: pri kolodvoru št. 200.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja vsak ponedeljek zjutraj. — Naroča se posebej in velja po pošti prejemana 4 Din, po raznašalcih dostavljena 5 Din mesečno.

Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 2. Telefon št. 190

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

DRŽAVNO TOŽILSTVO
Došlo 4. VII. 1932
priloga

Končni predlogi v Lausanni

Včeraj so bili nemški delegaciji predloženi zaključni predlogi za ureditev reparacijskega vprašanja — Popoln sporazum med Francijo in Anglijo

Lausanne, 3. julija. d. Kakor zatrjujejo, je bil danes izročen nemški delegaciji načrt pogodbe o ureditvi reparacijskega vprašanja. Podrobnosti še niso znane, vendar pa zatrjujejo, da vsebuje načrt naslednje določbe:

1. Ureditev reparacij je definitivna s pridržkom gotovih izprememb po pogajanjih o splošni ureditvi vprašanja političnih dolgov, katere možnost je bila napovedana v povabilu v lausannski konferenci.

2. Nemčija se obveže, da izda za 4.2 milijarde bonov ali obligacij kot svoj prispevek v splošni fond za obnovo Evrope in za končno ureditev vseh političnih dolgov.

3. Ta znesek, h kateremu bi se prištele še obstoječe nemške obveznosti na podlagi prejšnjih reparacijskih posojil Dawesovega in Youngovega načrta, kakor tudi drugih političnih dolgov Belgiji itd., bi se po gotovem ključu povečal ali zmanjšal do vsote med 2 in 7 milijardami, kakor bi se pri končni ureditvi zmanjšali ali pa ne dolgovi Zedinjenim državam, ki se več ne omenjajo po imenu.

4. Predlaga se zaključna izjava lausannske konference, v kateri bi dobila Nemčija gotovo zadoščenje za svoje politične zahteve, zlasti na področju razorožitve ali pa celo v vprašanju nemške enakopravnosti v oboroževanju,

5. Zaključila naj bi se neke vrste konzultativna pogodba med Anglijo, Francijo, Italijo in Nemčijo, ki bi jamčila za gotovo politično stabilnost. V načrtu je tudi možnost, da bi se ta pogodba razširila, vendar pa podrobnosti niso znane.

Lausanne, 3. julija. AA. Na snočnji seji petih upniških držav, ki je bila pod predsedstvom predsednika angleške vlade Macdonalda, so na prvem mestu razpravljali o emisiji bonov, s katerimi želi nemška vlada izpolniti svoje reparacijske obveznosti. Nato so razpravljali o načinu, ki naj bi omogočil likvidacijo reparacij z istočasno ureditvijo mednarodnih dolgov. Ker razprava o tem vprašanju ni bila končana, je predsednik konference Macdonald prosil prisotne zastopnike petih upniških držav, naj bi snočnji sestanek nadaljevali danes.

London, 3. julija. d. Kakor poroča Reuterjev urad iz Lausanne je bil dosežen med Francijo in Anglijo sporazum v vseh točkah reparacijskega vprašanja.

Dalekosežna koncesija Francije

Ženeva, 3. julija. d. Včerajšnja izjava francoskega ministrskega predsednika Herriota, s katero je naznačil maksimum francoskih koncesij Nemčiji, stoji v ospredju pogovorov med zbranimi diplomati in državniki. Pristanek Francije na črtanje 8. člena versailleske mirovne pogodbe ne znači samo, da bi Francija novo ureditev reparacijskega vprašanja priznala za definitivno in da se glede reparacij ne bi več sklicevala na mirovno pogodbo. Osmi člen mirovne pogodbe vsebuje namreč v svojem uvodu ugotovitev, da je svetovno vojno zakrivila Nemčija. Ako se črta v mirovni pogodbi ta člen, bi bilo s tem odstranjeno z dnevnega reda tudi vprašanje vojne krivde, nad katerim so se Nemci nepresta no spotikali. Herriotova izjava pomeni zato izredno dalekosežno politično koncesijo Nemčiji.

Lausanne, 3. julija. AA. Pred svojim snočnjim odhodom v Pariz je predsednik francoske vlade Herriot sprejel francoske novinarje in jim med drugim izjavil, da je treba priznati prizadevanje francoskih delegatov na lausannski konferenci, ki so izvojevali pomirjevalnemu stališču med raznimi tezami popolno zmago. Kakor je znano, je pristavil Herriot, so Velika Britanija, Italija in Nemčija zahtevale popolno ukinjenje reparacijskih plačil.

Poostritev nasprotstev

Lausanne, 3. julija. g. Nasprotstva med nemškim in francoskim stališčem so se včeraj zelo poostrila. Po svojem povratku iz Pariza je Herriot podal izjavo, da vztraja pri svoji zahtevi glede salda reparacij in da se ne bo odrekel suspendivni klavzuli, to se pravi podreditvi lausannske ureditve kasnejšemu dogovoru z Zedinjenimi državami. Nemški zunanji minister Neurath, ki ga je Macdonald povabil k sebi, pa je jasno izjavil, da odklanja suspendivno klavzulo in da mora zahtevati politične dajatve kot priznanje za svojo pripravljenost. Macdonald sedaj nadaljuje s svojim posredovanjem med Nemci in Francozi, ki sedaj niso več v direktnem stiku. Položaj je tembolj napet, ker Herriot nocoj zopet odpotuje v Pariz in se bo vrnil šele v torek.

Med tem je finančni odbor konference spoznal, da bo imela nameravana ureditev reparacijskega vprašanja z Nemčijo posledice na tako zvane vzhodne reparacije. Zato je sklenil, da za včeraj popoldne skliče zastopnike Češkoslovaške, Rumunije, Jugoslavije in Grčije na skupen sestanek, kateremu je menda prisostvoval tudi zastopnik Portugalske, ki ima istotako besedo pri finančni likvidaciji vojne. Iz lastne inicijative in ne da bi prej obvestil zastopnike interesiranih držav, je Macdonald povabil tudi bolgarsko in madžarsko vlado, naj pošlje v ponedeljek v Lausanne svoje zastopnike. Ker je angleški ministrski predsednik odločen, da čimprej zaključi konferenco, bo obširna debata o vzhodnih reparacijah najbrže odgodena.

Razorožitveni predlogi malih držav

Male države proti prekinjenju razorožitvenih pogajanj

Ženeva, 3. julija. g. Včeraj so se zglasili pri predsedniku razorožitvene konference Hendersonu zastopniki osmih malih držav na razorožitveni konferenci in sicer Švice, Španije, Belgije, Nizozemske, Danske, Norveške, Švedske in Češkoslovaške, ki so mu sporočili, da bodo stopili v stik z delegacijami ostalih držav in jim sporočili svoja naziranja. Mnenja so, da konferenca proti koncu meseca julija ne sme prekiniti svojega dela za tri mesece, dokler se o nekaterih točkah razorožitvenega programa, ki so že dozorele, ne sprejmejo načelni sklepi.

Zastopniki malih držav, ki so se pri Hendersonu informirali o rezultatih pogajanj, so ob tej priliki predlagali naslednje ukrepe za razorožitev:

1. Splošna prepoved bombnih letal, 2. kvalitativna omejitev vojaških letal, pri čemer naj bodo dovoljena pojzvedovalna letala, 3. prepoved grajenja in uporabe vojaških zrakoplovov, izvzemši zrakoplovov manjših tipov, 4. ukrepe, s katerimi naj bi se prepovedala uporaba civilnih letal za vojaške namene, 5. prepoved vojaških vaj za bombardiranje.

Glede Hoovrovega predloga za 33 odstotno znižanje oborožitve zastopniki osmih malih držav niso smatrali za primerno, da bi označili svoje stališče. Čeprav skupina teh držav simpatično motri ta predlog, smatra vendar za primerno, da se gotove določbe izpopolnijo, zlasti glede osnovanja stalne posebne kontrolne organizacije za razorožitev, kakor tudi ojačenja mednarodnih varnostnih jamstev.

Predsednik Henderson je z zadovoljstvom sprejel na znanje stališče omenjenih osmih držav.

Konverzija angleškega vojnega posojila

London, 3. julija. n. Namestnik predsednika vlade Baldwin je imel po radiju govor, v katerem je prosil vse posestnike obveznic angleškega vojnega posojila, naj se odzovejo prošnji finančnega ministra glede konverzije tega posojila. Posojilo je bilo emitirano po 5-odstotni obrestni meri. Sedaj ga nameravajo konvertirati v posojilo po 3.5-odstotni obrestni meri. Vsi lastniki obveznic tega posojila morajo pred 31. julijem javiti, ali pristanejo na konverzijo. Država bo razliko na obrestih, ki znaša 30 milijonov funtov šterlingov na leto, kakor tudi druge prihranke uporabila za ohranitev ravnotežja državnega proračuna.

Smrt ekskralja Manuela

London, 3. julija. g. Včeraj ob 15.30 je v svoji stanovanjski hiši v Twickenhamu pri Londonu umrl bivši portugalski kralj Manuel. Njegova smrt je prišla popolnoma nepričakovano, ker je Manuel še dopoldne prisostvoval teniškemu turnirju v Wimbledonu. O vzroku smrti dosedaj še ni bilo izdano uradno poročilo. Iz bližnje okolice bivšega kralja se doznava, da je imel Manuel bolečine v grlu.

Naslednik Alberta Thomasa

Ženeva, 3. julija. Upravni odbor mednarodnega urada za delo je imenoval na mesto pokojnega Alberta Thomasa za generalnega ravnatelja dosedanjega namestnika Butlerja, ki je v mednarodnem uradu, za delo že od njegovega početka.

Butler je bil rojen l. 1883. v Oxfordu ter je bil do smrti Alberta Thomasa njegov sodelavec. Delavski zastopniki v upravnem odboru mednarodnega urada za delo niso zadovoljni z izvolitvijo Butlerja za ravnatelja omenjene mednarodne ustanove.

Japonska izdaja nove bankovce

Tokio, 3. julija. Parlament je sprejel dva važna finančna zakona. Po prvem zakonu sme japonska Narodna banka izdati nove bankovce v znesku 1 milijarde nad zakonskim kritjem, z drugim zakonom pa se ukinjata prepoved in kontrola nad izvozom tujih deviz. Oba zakona sta stopila danes v veljavo.

Novi irski predlogi Angliji

Dublin, 3. julija. Irska vlada je poslala angleški novo noto. Domnevajo, da se s tem korakom ne bo bistveno izpremenil položaj v odnošajih med Irsko in Anglijo. De Valera baje predlaga nekatere izpremembe glede na svoj predlog o sklicanju razsodišča za ureditev spora med Irsko in Anglijo ter grozi v primeru, da njegovi predlogi ne bodo sprejeti, z energičnimi ukrepi revolucijonarnega značaja. Kaj misli s tem, za sedaj še ni znano.

Sokolski triumf v Pragi

V prisotnosti prezidenta Masaryka, vlade, diplomatskega zbora in drugih častnih gostov se je včeraj vršil glavni nastop Sokolstva, ki mu je prisostvovalo nad 200.000 ljudi

Praga, 3. julija. u. Danes je bil prvi glavni dan vsesokolskega zleta. Že rano zjutraj so se pričele glavne skušnje za javni nastop. Ob 10. dopoldne se je vršil po mestu obhod češkoslovaških, jugoslovenskih in ostalih slovanskih narodnih noš. Največjo pozornost so zbujali lužički Srbi.

V veliki dvorani Lucerne se je vršila

slavnostna matineja ČOS

pri kateri je sodelovala češkoslovaška filharmonija, pevski zbor Smetane in solista Žitek in Sirkušny. Dopoldne so številne sokolske deputacije posetile grob Neznanega junaka in pokojnih sokolskih voditeljev ter položile vence na grob Tyrša, Fügnerja in Scheinerja. Razen sokolskih vencev so bili položeni na grobove tudi venec prezidenta češkoslovaške republike, vojnega ministra in raznih diplomatskih zastopnikov, med njimi tudi jugoslovenskega poslanika.

Na Staromestnem namestu se je ob 10. dopoldne vršila impozantna svečanost, pri kateri je češkoslovaški vojni minister Viškovski

odlikoval zastavo ČOS

s češkoslovaškim vojnim križem. Minister Viškovski je v svojem govoru utemeljil to izredno odlikovanje s tem, da se je sokolstvo odlikovalo v težkih vojnih dneh, zlasti pa v prevratnih dneh, ko je bilo glavna in edina opora nove države. Pridobilo pa si je zlasti zasluge za osvobojenje Slovaške. Nato je prevzel minister Viškovski zgodovinski prapor pariškega Sokola, pod katerim so češkoslovaški Sokoli v Parizu takoj ob napovedi vojne stopili v francosko armado in se pod to zastavo požrtvovalno borili za osvobojenje svojega naroda. Ta zgodovinski prapor je bil sprejet v takozvani revolucionarni muzej »Pametnik Osvobojdeni«, dočim so legionarji in ČOS darovali pariškemu Sokolu novo zastavo, na katero je pripel vojni minister lento češkoslovaškega vojnega križa. S tem činom je simbolizirano ono, kar je imel pred očmi Tyrš, ko je dvigal nacionalni duh in postavil načelo čuvanja narodne svobode.

Prva javna telovadba

je bila napovedana za 14. Že davno prej je bilo prostorno telovadišče zasedeno do zadnjega kotička. Ogromni stadion je bil tako nabito poln, da ni bilo prostora več niti za enega človeka. Po tribunah se je trla množica, ki je dajala čudovito pestro sliko. Poleg rdečih sokolskih srajc so blestele dične vojaške uniforme. Rediteljska služba je bila vzorno urejena. Stotine in stotine fotografov je bilo razmeščenih po vsem telovadišču, a tudi med publiko je vsak drugi imel pripravljen svoj fotoaparat. Računajo, da je prisostvovalo popoldanski telovadbi

nad 200.000 ljudi.

Ob 14.30 je prispel na telovadišče prezident češkoslovaške republike dr. Masaryk s svojim spremstvom in zavzel mesto na častni tribuni. Poleg njega je starešinstvo ČOS s starostom dr. Bukovskim na čelu, nato pa so se vrstili na častni tribuni zastopniki jugoslovenskega, bolgarskega in lužiškega Sokolstva, med njimi podstarešine SKJ Gangl in Paunković, generaliteta, predstavniki oblasti, diplomatskega zbora in neštevilni drugi častni gostje. Ob prihodu prezidenta dr. Masaryka je godba odigrala državno himno, nad glavno tribuno pa je zaplapolala prezidentova standarda. Obenem je bilo izpuščenih na telovadišču

3000 golobov - pismonoš,

ki so nosili na vse strani češkoslovaške republike, pa tudi v inozemstvo, listke z napisi »Vsesokolski zlet v Pragi je otvorjen«. Na telovadišču so bili postavljeni mikrofoni za prenos cele prireditve. Nastop jugoslovenskega sokolstva je prenašala tudi beograjska radio postaja za vso Jugoslavijo.

V odmorih med posameznimi točkami nastopa je prezident Masaryk v posebnem salonu na tribuni sprejel deputacijo mednarodne gimnastične federacije, zastopnike jugoslovenskega sokolstva in predsedstvo ČOS ter čestital načelniku Hellerju in načelnici Provaznikovi k sijajno uspelemu nastopu 17.000 članov in članic češkoslovaškega sokolstva. Delj časa se je razgovarjal z deputacijami ruskega, poljskega, jugoslovenskega sokolstva in bolgarskih junakov, nato pa je sprejel jugoslovenskega poslanika dr. Grisogono in ljubljanskega župana dr. Puca na čelu deputacije Ljubljane.

Nebo, ki je bilo skoro vse opoldne oblačno, se je med tem zjasnilo in posijalo je solnce. Ko so nastopile v četrti točki današnjega programa

jugoslovenske članice

so padali žarki zahajajočega solnca na telovadišče, ki je bilo podobno divnemu makovemu polju. Ovacij ni bilo ne konca ne kraja. Največji aplavz je žela 30članska deputacija lužičkih Srbov v narodnih nošah. Ko so odhajali s telovadišča, jim je mahalo v pozdrav stotisoč robcev in sokolskih čepic. Vtis prvega telovadnega nastopa na vsesokolskem zletu je bil naravnost grandijozen. Češkoslovaško sokolstvo je v tesnem objemu z jugoslovenskim in z ostalim slovanskim sokolstvom doživelo svoj največji triumf.

Ob 19. je prispelo brezžično poročilo, da je pod vodstvom generala Milovanovića prispela v Bratislavo

deputacija jugoslovenske vojske,

ki bo sodelovala na vsesokolskem zletu. Do Komorana sta se peljala nasproti dva čsl. torpedna rušilca ter spremila jugoslovensko delegacijo do Bratislave. Z jugoslovensko deputacijo je prispel tudi slepi podpolkovnik Lovrič na čelu deputacije jugoslovenskih dobrovoljcev.

★

Telovadni nastop sam je bil nekaj nepopisno grandioznega. Ko so se razgrnili zastori, ki so zakrivali vhod za telovadce, je prikorakala na telovadišče mogočna sokolska vojska Češkoslovaške v 72 mož širokih kolonah, z načelnikom dr. Hellerjem na čelu. Odkorakali so najprvo pred glavno tribuno, nato pa so se razvili na levo in desno in končno razvrstili po vsem telovadišču.

17.000 telovadcev,

samih krasnih zagorelih čilih postav, se je razvrstilo po prostranem prostoru, a publika jih je neprestano viharno pozdravljala. Nastop s prostimi vajami je bil odličen in je vsakogar zadivil. Odhod s telovadišča je bil en sam triumf sokolstva.

Še viharnejše pozdravljene so nato nastopile

članice ČOS

pod vodstvom načelnice Provaznikove. V mogočnih kolonah so prikorakale na telovadišče in se nato razdelile na levo in desno. Razvoj je bil krasno izveden. Proste vaje, ki so bile nadvse efektne, so navdušile ogromne množice, ki so neprestano vzklikale in prirejale nepopisne ovacije.

Nato je sledil

nastop jugoslovenskega sokolstva

pod vodstvom načelnika Bajžlja. S krepkimi koraki so prikorakali jugoslovenski Sokoli na telovadišče navdušeno pozdravljeni. Po efektnem razvoju so izvedli krasne zletne vaje in dosegli silen triumf. Kritje je bilo vzorno, izvedba posameznih gibov skladna, tako da so napravili jugoslovenski Sokoli s svojim nastopom najboljši vtis. Na svoj uspeh so lahko upravičeno ponosni ter so bili predmet vsestranskega občudovanja. Ko so odhajali s telovadišča, ni bilo ploskanja in ovacij ne konca ne kraja.

Nato so nastopili

lužički Srbi

v prekrasnih narodnih nošah. Izvajali so enostavne, a efektne vaje zelo skladno. Zlasti zadnjo vajo z belimi kiji je publika sprejela z ogromnim navdušenjem.

Jugoslovenske Sokolice

pod vodstvom načelnice Skalarjeve so nastopile z enostavnim pohodom ter so bile navdušeno sprejete. Proste vaje, ki so jih izvajale, so bile izvedene precizno in skladno ter z vzornim kritjem in so dosegle popoln uspeh. Zlasti lepa je bila vaja v strnjenih vrstah s plesnim korakom. Publika je kar norela in ni bilo viharnega aplavza ne konca ne kraja.

Nato je nastopilo

2250 češkoslovaških Sokolic,

ki so nastopile v vajah s kiji. Vaje je sestavila sestra Brugrova na glasbo dr. Sixta. Formacija se je neprestano frapantno menjala iz razstopa v sestop in se končala v ogromnem krogu.

Po končani telovadbi so bili razglaseni na telovadišču

oficijelni rezultati za slovansko prvenstvo.

Posamezne zmagovalce je občinstvo viharno pozdravljalo. Program današnjega dne je zaključila impozantna scena

Tyršev san.

Današnji prvi glavni dan vsesokolskega zleta je bil veličastna manifestacija sokolske ideje in slovanskega pobratimstva ter je zapustil nepopisno mogočen vtis. Prihodnji dnevi obetajo višek.

Otvoritev spomenika osvobojenju

Praga, 2. julija. h. Včeraj so svečano otvorili »Pamatnik Osvobozenic, veliki revolucijski in vojaški muzej ter arhiv z ogromno revolucijsko literaturo in knjižnico vsega sveta. Otvoritve so se udeležili prezident Masaryk, zastopniki vlade, parlamenta, mesta, vojaških in civilnih oblasti ter ves diplomatski zbor. Prisostvoval je tudi jugoslovenski poslanik dr. Grisogono.

Neprestani krvavi izgredi v Nemčiji

Spopadi narodnih socialistov in komunistov se nadaljujejo v vseh nemških mestih

Berlin, 3. julija. p. Spopadi med političnimi nasprotniki se neprestano ponavljajo. Ne mine skoro dan, zlasti v Berlinu, da ne bi došlo do pretepov med komunisti in narodnimi socialisti, ki zahtevajo vedno novih žrtev. Med narodnimi socialisti je izzvala posebno veliko ogorčenje najnovejša taktika komunistov, ki se pripeljejo z avtomobili pred lokale, kjer se zbirajo narodni socialisti, streljajo nanje, nato pa naglo pobegnejo. Taki napadi se ponavljajo skoro vsak dan pred hitlerjevskimi lokali. Tako so v petek opolnoči komunisti v predmestju Weding streljali iz avtomobila na skupino narodnih socialistov, ki so stali pred svojim strankarskim lokalom. Eden izmed narodnih socialistov je bil ubit, hujše ranjena pa je bila tudi neka povsem neprizadeta oseba. Veliki izgredi so bili včeraj ponoči tudi v delavskem okraju Moabitu, kjer so komunisti streljali iz svojih stanovanj na policijo. Policija je na napad odgovorila s streli iz pušk in se je razvila prava bitka, ki je trajala precej dolgo. Po spopadu so oddelki policije obkolili razne mestne dele ter izvršili v hišah mnogo preiskav. Po mnogih ulicah je pustila policija montirati reflektorje, ki ponoči razsvetljujejo, s čemer je znatno olajšana borba policije proti komunistom. Tudi v ostalih krajih Nemčije se neprestano ponavljajo krvavi spopadi. V Kölnu je neki motociklist streljal na skupino narodnih socialistov ter enega usmrtil, dva hujše ranil. V neki poruhrski občini so narodni socialisti napadli komuniste z revolverji ter dva ubili. Prav tako je prišlo v Stuttgartu do hudih spopadov med narodnimi socialisti, komunisti in socialnimi demokrati. Narodni socialisti so najprej napadli komuniste, nato pa tudi dom delavskih sindikatov, na katerem so razbili vse šipe ter vdrli tudi na dvorišče. Med pretepom je bilo težko ranjenih pet oseb.

Berlin, 3. julija. AA Uredba predsednika republike, ki uveljavlja nemški proračun za l. 1932, je začasnega značaja in bosta morala zavzeti svoje stališče o tej uredbi po parlamentarnih volitvah zvezni svet in parlament. Če bodoči nemški parlament ne bo razpolagal s potrebno večino za sprejetje proračuna, se bo vlada morala iznova zateči k izrednim uredbam.

Pri parlamentarnih volitvah v Nemčiji bo nosilec liste centrumske stranke bivši predsednik vlade Brüning. Prav tako bo Brüning prvi kandidat centrumašev v skoraj vseh volilnih okrajih.

Monakovo, 3. julija. AA. Bavarska vlada je objavila poročilo glede na naredbo predsednika republike Hindenburga o nošenju hitlerjevskih uniform in političnih demonstracij. To poročilo med drugim pravi:

»Kljub današnjemu težkemu stanju bo vlada storila vse, kar bo v njeni moči, da ohrani red in mir v deželi, in bo energično nastopila proti vsem neredom.«

Uradno poročilo o Kreugerjevih slepanjih

Pariz, 3. julija. AA. Iz Stockholma poročajo, da so preiskovalne oblasti objavile o Kreugerjevi aferi poročilo, iz katerega je razvidno, da računi Kreugerjevih podjetij niso bili pravilno vodeni že od julija 1925. dalje. V tem razdobju so napravljene velike zlorabe pri vknjiževanju dohodkov in izdatkov, v škodo mnogih inozemskih upnikov, ki so bili v poslovnih zvezah s Kreugerjevim koncernom. Zdi se, da so vsa ta podjetja slepo verovala v Kreugerjeva navodila in se zadovoljila s tem, da jim je Kreuger izjavljal, da za vsak posel v svojem podjetju osebno odgovarja.

Počitniško razmišljanje o zvezah med šolo in domom

Smotri društva „Šola in dom“

Vprašanje šolske izobrazbe in vzgoje postaja z vsakim dnem bolj pereče; saj so danes ob šoli prizadeti najširši sloji ljudstva, ki jim ne more in ne sme biti vseeno, kako se jim odgajajo otroci. Včasih so starši z mirnim srcem prepuščali otroke šoli, ker so ji popolnoma zaupali. Žalostne izkušnje, neprestane izpremembe, visoki nivo splošne izobrazbe in razstoča demokratična zavest pa so v zadnjih desetletjih vzbudili kritičnega duha, ki presoja tudi šolo, hoče tudi pri njej soodločati, hoče nadzirati in vzajemno s šolo voditi vzgojo in izobrazbo otrok. Ni dvoma, da imajo starši tako pravico, da šoli taka kontrola ne more škodovati, marveč ji utegne celo koristiti. Iz take zavesti in želje medsebojnega sodelovanja in podpiranja je zraslo v teku letošnjega leta v Ljubljani društvo »Šola in dom«. Ob zaključku šolskega leta, ko je zanimanje javnosti že itak prav posebej posvečeno šoli, smatra društvo za najprimernejšo priliko, da se predstavi javnosti in pove, kakšni so njegovi nameni in načrti.

Namen društva

Društvo »Šola in dom« ima namen: Pospeševati stike med šolo in domom, pritegniti starše k sodelovanju pri celotnem vzgojstvu šolske mladine od najnižje do najvišje stopnje. Taki stiki med šolo in domom so nujno potrebni in koristni staršem, otrokom in šoli. Starši poznajo otroka po svoje, predvsem po značaju in njegovih praktičnih zmožnostih, šola pa ga spoznava pretežno po umski zmožnosti. Gotovo je, da se otrok izven doma pogosto pokaže drugačnega, kakor je doma. Marsikdaj šola ne pozna učenčevih domačih razmer, njegovih socialnih, gospodarskih ali še drugačnih prilik, v kakršnih je zrasel; zato je možno, da dijakovo vedenje sodi napačno, pretrdo, da ne najde ključa do mladega srca, zaradi česar trpi mlad človek vse življenje. Pa se prav tako dogaja, da starši otrokovih umskih sposobnosti ne poznajo prav in tišče otroka v tako šolo, kjer ni pričakovati nobenega pravega uspeha. Zato je že v posamičnem vzgojnem pogledu zelo važno, da so si šolski in domači vzgojitelji v ozkih stikih, da upoštevajo drug drugega in skupno zasledujejo samo eno: dobrobit otroka.

Taki stiki pa niso potrebni le poedincem, marveč morejo v veliki meri koristiti celotnemu šolskemu sistemu in izobraževanju. Saj spada tu sem cela množica vprašanj, ki mnogokrat kaj boleče in občutno posegajo v družino, ob katerih starši ne morejo ostati mirni, ob katerih časih tudi šola potrebuje pomoč staršev, če naj uspe. Prav gotovo je, da šola ob inicijativi staršev in javnosti lahko dobi marsikako pobudo za izboljšanje, ki ga sama iz sebe ni zmožna. Zelo lahko se zgodi, da šola preveč izgublja stik z realnimi življenjskimi potrebami, da se zarije v svoj sistem, kakor da je sama sebi namen; ob neprestanem stiku s starši in ob javni kontroli je ta nevarnost veliko manjša. Zato bi starši morali biti vedno poučeni o vrstah šol in njih različnih namenih, o različnem ustroju, da vedo, kam otroka pošljejo. Starši naj dobro poznajo svoje pravice in svoje dolžnosti do šole. Kako občutno lahko posegajo odredbe v šolanje otrok, smo videli n. pr. zlasti ob priliki deljenega pouka na srednjih šolah, ki je dal povod, da se je društvo ustanovilo. Tudi to vprašanje danes še ni rešeno, zakaj sedanja rešitev je bila le provizorična.

Deljeni pouk.

Ena izmed prvih točk društvenega delovanja je bilo glasovanje staršev, ki imajo otroke po srednjih šolah, ali so za deljen ali nedeljen pouk. Za marsikaterega dijaka je bilo vprašanje, ali ostane v šoli ali ne; gospodarsko socialni ozir na tiste dijake, ki se vozijo iz okolice v mesto, so za enkrat odločili v prid nedeljenemu pouku tam, kjer so taki dijaki. V načelu je ostal pouk deljen in sicer iz pedagoško didaktičnih razlogov. Kako povsem nezadostni so ti razlogi, so pokazali žalostni usephi popoldanskega pouka po šolah, kjer so ga morali imeti. Higijensko je nepobitno dokazano, da je popoldanski pouk neprimerno manj vreden ko dopoldanski. Tudi če bi mogel dijak že ob 12. kositi, vendar ob 2. še veliko prebavlja. Zaradi tega je vso prvo uro v šoli zaspan in len, drugo uro pa, ko se sokovi pretakajo v telo, nemiren, ker narava sama zahteva gibanja. Zato so že ob koncu prejšnjega stoletja začeli odpravljati popoldanski pouk in ga krčiti na minimum; kjer pa je bilo le količkaj mogoče, so ga sploh popolnoma črtali. Že mogoče, da je nekaterim ljudem, ki bi se po stanovanjih radi iznebili odgovornosti za dijaka preko dneva, ljubše, da je dijak ves dan v šoli. Ali taki ljudje iščejo svoje ugodnosti, ne pa dijakove koristi. Zakaj nemogoče je, da bi dijak zlasti v višjih razredih srednje šole mogel brez škode pogrešati 4 popoldneve v tednu. Glasovanje v dravski banovini je pokazalo tako porazne številke, da moremo trditi, da so se starši izrekli za nedeljenj pouk skoraj soglasno.

Napačno pojmovanje šole

Med zelo važne naloge šteje društvo tudi vzgojo najširših delavskih in kmetskih plasti, da pridemo do pravega razumevanja šole. Zelo široko in globoko je vkoreninjeno napačno mnenje, da sta si šola in ročno delo v nekakšnem nasprotju. Tako se dogaja, da dajejo starši otroka v šolo z izrazito krilatico, da bo lažje živel, ali da bo jedel bel kruh ali celo da mu ne bo treba delati. Take krive pojme včasih podpira tudi šola, ki pogosto omalovaževalno govori o raznih stanovih, ali dijaku celo grozi z različnimi obrtmi, če ne bo priden. Tako v resnici šole ustvarjajo mlade inteligente, ki se jim zdi vsako ročno delo prenizko, ki so trdno prepričani, da jih je družba zaradi njihove izobrazbe dolžna rediti, naj tudi nimajo dela. To so krivi nazori o šoli, izobrazbi in delu. Srednja šola daje v resnici neko splošno izobrazbo in ne strokovne; stremeti bi morali za tem, da jo imajo kar moč vsi količkaj pomembnejši činitelji v življenju, da bi postala srednješolska izobrazba splošna ljudska izobrazba. Zato je človek z maturo na srednji šoli prav tako zrel za katerokoli obrt, prav tako za kmetsko delo na gruntu kakor za fakultete. Do tega spoznanja se moramo povzpeti vsi: šola in dom, starši in otroci. Samo tako moremo dvigniti vse sloje do tiste resnične ravnopravnosti, da bo vsak stan zares lahko zastopal svoje koristi na vsakem mestu.

Kakor hitro se postavimo na tako stališče, sprejmemo tako pojmovanje srednješolske izobrazbe, tako hitro se nam pokaže vse današnje govorjenje o prevelikem številu izobražencev, ki jih ustvarjajo naše šole, v čisto drugačni luči. Če ima srednja šola res namen, da ustvarja samo uradnika, zlasti državnega uradnika, potem je seveda čisto samo po sebi umevno, da država prepreči nadaljnjo produkcijo, če ima uradništva že dovolj in preveč. Razumljivo je, da to preprečuje z omejevanjem dotoka v šole ali celo z redukcijo šol. Kakor hitro pa nam je srednješolska izobrazba neka norma, po kateri naj bi po možnosti dvignili vso ljudsko izobrazbo, nam mora pomeniti močan dotok v srednje šole zelo vesel pojav splošne želje, da pridejo do višje splošne izobrazbe. Vse, karkoli tako splošno izobraževanje ovira in zastavlja in otežuje dostop do take izobrazbe, je v luči takega pojmovanja srednješolske izobrazbe nekulturnost in kratkovidnost. Zato je naloga vseh merodajnih činiteljev predvsem ta, da privzgoje šoli in domu pravo pojmovanje srednješolske izobrazbe, da izgine iz šole tista vzvišena nadutost, ki rada prevzame dijaka že v prvih višjih razredih, da se smatra vzvišenega nad vsako delo, da gleda prezirljivo na svoje tovariše, ki morajo v neugodnejših razmerah prijeti zgodaj za delo. Mi moramo stremeti za vzorom nekaterih zares kulturnih držav, kjer kmet z maturo na srednji šoli ni nikaka redkost, kjer je matura že blizu na tem, da postane kvalifikacija za dobrega obrtnega mojstra. Kako daleč smo še pri nas od tega in vendar že tožimo nad nadprodukcijo inteligenčnega naraščaja!

Društvo »Šola in dom« vidi v reševanju tega prevažnega problema eno svojih velikih in važnih dolžnosti. Zaradi takega pojmovanja srednješolske izobrazbe pa tudi nikakor ne more odobravati prosvetne politike, ki zabranjuje dostop na srednje šole najširšim plastem naroda bodi z visokimi in splošnimi šolninami, bodi z redukcijo srednjih šol, ali z deljenim poukom in z različnimi drugačnimi predpisi. Društvo bo po svojih najboljših močeh storilo vse, da preusmeri pojmovanje srednje šole in z druge strani, da preusmeri tako prosvetno politiko.

Posvetovalnica za poklice

V okvir svojega delovanja stavlja društvo tudi ustanovitev posvetovalnice za poklice in izobraževanja. Po drugih državah so take posvetovalnice že dolgo časa v praksi. Pri nas ni bila zaenkrat potreba tako živa, da bi jo bili že dobili, ali zdi se, da je uspešnemu sporazumevanju šole in doma taka posvetovalnica skoraj nujna zahteva. Seveda ne more društvo s tem takoj začeti, ali brž ko se bo nekoliko razvilo in okrepilo, bo mislilo na to. Saj danes nimajo starši prav za prav nobenega prisojnega mesta, kamor bi se v zadregi in po potrebi mogli obrniti za svet. Ni važno le to, kam boš spravil sina ali hčer z 18 ali 19 leti; še skoraj večje važnosti je, da poišče otrokovim sposobnostim primerno šolo. Zato bo tako posredovanje gotovo v mnogih primerih naravnalo šolanje otroka v pravo smer brez žalostnih in dragih poizkusov in brez zapravljanja časa od ene šole do druge. Taka posvetovalnica bi bila že davno koristna, ali gotovo je društvo »Šola in dom« najbolj poklicano, da jo uresniči.

Roditeljski sosveti

Društvo bo po možnosti organiziralo na vseh srednjih šolah roditeljske sosvete, ki bi tvorili prvi korak k pravi široki šolski avtonomiji; tu bi prihajali do svoje naravne pravice vsi trije činitelji: starši, učitelji in učenci. Tisto staro načelo šolske absolutnosti, po kateri naj bi starši ne imeli nobene pravice poseganja v šolo, mora pasti. Gotovo je, da se mora vse vršiti urejeno in da ne morejo starši posegati v obstoječi šolski red kar svojevoljno, ali po drugi strani je vezana tudi šola, da upošteva želje staršev in njih morebitne pritožbe. Nikoder ni rečeno, da je vse prav, kar se godi v šoli, da se ne da izboljšati. Zato bi roditeljski sosveti utegnili nivo naših šol še izdatno dvigniti, dajati novih pobud in podpirati šolo v njenih stremljenjih po izpopolnitvi. Tako bi šola dobivala oporo hkrati z nekako posvetovalno kontrolo. Eno in drugo je zanjo važno in koristno. Iz takih roditeljskih sosvetov bi dobivali vedno dovolj inicijative za sestanke, za splošno vzgojna razmišljanja in predavanja, ki naj bi jih prirejali.

Obveščanje staršev o šoli

Gotovo je dalje, da morajo biti starši obveščeni o vseh posebnostih in novostih, ki zadevajo posamezne šole. Šole pač obveščajo starše o napredku in vedenju otroka, a ne obveščajo jih o splošnih važnih odlokih, odredbah in izpremembah, ki zadevajo šolo in s tem njihove otroke. O vsem tem morajo zavedni starši biti obveščeni, morajo opredeliti svoje mnenje. Kako bo društvo to stvar vršilo, še ni povsem jasno, odločeval bo razmah društva samega. Za enkrat bo vršil to obveščanje po dnevnem časopisju. Izdajal bo po možnosti nekajkrat na leto za svoje člane kratka obvestila; če bi bilo mogoče, pa bi seveda rad ustvaril posebno glasilo, ki naj bi počasi ustvarilo čisto svojevrstno vzgojno glasilo, ki naj bi vzgajalo članstvo in šolo v lepo organično enoto. Tako bi starši dobili natančen pregled našega šolstva, dobili obvestila o najnovejših ukrepih in šolsko upravnih zadevah, da bi lahko natančno sledili šolanju sina ali hčere.

Že iz teh nekaterih nalog in načrtov more vsakdo videti, kako obširno je področje novega društva, kako pomembne in velike so njegove naloge. Razvoj organizacije bo gotovo pokazal še marsikako novo smer, ki je danes še ne vidi. Prva in najvažnejša potreba društva pa je, da nabere čim več članov, da bo zanimanje za društvo splošno in veliko, zakaj samo v tem primeru smemo upati na upoštevanje in uspeh pri svojem delu. Zato vabimo vse, ki poznajo važnost takega društva, zlasti pa vse starše, naj se čimprej vpišejo, zakaj čakajo nas še težke naloge, ki jim bomo kos samo ob podpori vse javnosti. Tako bosta šola in dom, vzgoja in izobrazba, starši, učitelj in učenec postali ena velika družina, v kateri bomo vsi stremeli samo za enim namenom: da ustvarimo nov, močan in izobražen rod.

I. Š.

Izročitev poslov novi vladi

Beograd, 3. julija. p. V teku današnjega dne so ministri prevzeli svoje resore. Opoldne ob 11. je bivši ministrski predsednik dr. Marinković v ministrskem predsedništvu izročil svoje posle novoimenovanemu ministrskemu predsedniku dr. Milanu Srškiču ter se je pri tej priliki poslovil od uradništva, pozivajoč ga, naj tudi v bodoče vestno vrši svojo dolžnost. Nato se je v zunanjem ministrstvu vršila predaja poslov, ki jih je prevzel novoimenovani zunanji minister Boško Jeftić. Ministra pravde dr. Šumenkoviča, ki se mudi v Ženevi, bo do njegovega povratka zastopal prosvetni minister dr. Kojić. Novoimenovani notranji minister Žika Lazić bo šele jutri prispel v Beograd in prevzel svoje posle.

Skupščina Saveza mestnih hranilnic

Zagreb, 3. julija. n. Danes se je vršila letna skupščina Saveza mestnih hranilnic, ki se je je udeležilo 11 delegatov s 13 pooblastili. Zastopane so bile poleg drugih mestne hranilnice iz Zagreba, Novega Sada, Osjeka, Varaždina, Karlovca, Vinkovcev, Sušaka, Krka in Sarajeva. Skupščino je otvoril predsednik Erber, nakar sta bili odposlani pozdravni brzojavki Nj. Vel. kralju in ministru za trgovino in industrijo. V poročilu o delu upravnega odbora je predsednik Erber omenil, da se je ponovno obrnil na Zvezo jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani, naj bi pristopila v savez. Na ta poziv je prišel odgovor, da se mu Zveza jugoslovenskih hranilnic kot taka ne more odzvati, ker po § 8 svojih pravil ne more biti članica saveza in ne more zato imeti niti aktivne in niti pasivne pravice. Doslej je včlanjenih v savezu 15 mestnih hranilnic. Sklenjen je bil pristop v zvezo slovanskih hranilnic. Pri volitvi odbora je bil ponovno izvoljen dosedanji predsednik g. Erber, glavni ravnatelj Gradske štedionice v Zagrebu.

Skavtska svečanost v Zagrebu

Zagreb, 3. julija č. Danes je bila velika revija skavtov, ki so odšli v dolgem sprevodu iz Maksimira v mesto ter defilirali pred Umetniškim paviljonom, kjer so bili zbrani zastopnik ministra za telesno vzgojo Aleksander Konstantinović, podban savske banovine dr. Hadži, armijski general Marić, komandant divizije general Body, mnogi drugi visoki oficirji, francoski, češkoslovaški in madžarski konzul ter predstavniki raznih društev. Na čelu sprevoda so nosili našo jugoslovensko skavtsko zastavo in zastave tujih delegacij. Skavte je zagrebško občinstvo navdušeno pozdravljalo, zlasti pa še planinke. Posebno živahno so pozdravljali slovenske skavte. Ob 4. uri je bila velika svečanost v skavtskem taboru Maksimiru, kjer so češkoslovaški delegati izročili domačim skavtom lepe darove in odlikovanja.

Poset angleške mornarice

Beograd, 3. jul. AA. Angleški list »Southslaw Herald«, ki izhaja v Beogradu, je dobil pri prihodu celotnega sredozemskega bojnega brodovja Velike Britanije v naše jadranske vode od vrhovnega poveljnika britanskega sredozemskega brodovja Catfielda sledečo brzojavko: Hvala za pozdrav! Britansko sredozemsko brodovje se veseli, da se mu je ponovno ponudila prilika obiskati dalmatinsko obalo in obnoviti prijateljstvo z narodom jugoslovenskih luk. Sir Earney Catfield, vrhovni poveljnik britanskega sredozemskega brodovja.

Zdravniški kongres

Beograd, 3. julija. AA. Kongres jugoslovenskega zdravniškega društva bo letos dne 25., 26. in 27. septembra v Beogradu. Razpravljal bo v glavnem o reformi medicinskega študija, o zdravljenju našega prebivalstva in o terapevtski vrednosti naših kopališč ter gospodarski reorganizaciji naših zdravnikov.

Otvoritev vodovoda v Crikvenici

Crikvenica, 3. julija. n. Danes so ob prisotnosti bana dr. Perovića slovesno otvorili novi vodovod za Novi, Crikvenico in Selce. Otvoritvi je prisostvovala velika množica domačega prebivalstva. Pri slovesnosti so na strojni odkrili spominsko ploščo ter je po pozdravu županov omenjenih treh krajev ban dr. Perović v svojem odgovoru poudarjal skrb Nj. Vel. kralja za vse kraje, kjer živi naš narod.

Roparski napad v Zagrebu

Zagreb, 3. julija. n. Zgodaj davi je bil pri Haškovem igrišču v Maksimiru izvršen razbojniški napad. Dva neznana človeka sta z revolverji napadla delavca Kalinovića ter zahtevala od njega denar. Dočim je eden pretil napadencu z revolverjem, mu je drugi vzel ves denar 160 Din. Razbojnika sta nato pobegnila.

Briandova poslednja pot

Pariz, 3. julija. AA. Danes so prepeljali smrtne ostanke Aristida Brianda s pokopališča v Passyju na pokopališče v Cocherelu, kjer so bili položeni v rodbinsko grobnico. Prenos je bil opravljen na izredno svečan način. Predsednik angleške vlade Macdonald, ki je hotel prenosu Briandovih pozemeljskih ostankov osebno prisostvovati v Cocherelu z angleškim zunajnim ministrom Simonom, se je opravičil pri predsedniku francoske vlade Herriotu. Macdonald je moral ostati s Simonom v Lausanni zaradi reparacijskih pogajanj.

Pariz, 3. julija. AA. Vlada je sklenila uvesti nacionalno subskripcijo za postavitev spomenika pokojnemu Aristidu Briandu v Parizu.

Lepite na pisma znamke protituberkulozne lige!

Da ne bo zamude

obnovite pravočasno srečke državne razredne loterije za IV. razred, ki so že dospele. Po četrtem razredu sledi „milijonski“ razred, zato glejte, da ne ostanete brez srečke.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Nedeljska kronika v Mariboru

Maribor, 3. julija.

Vreme je dopoldne nekako viselo, popoldne pa je ponehal veter, ki je pregnal vse oblake in postalo je poletno vroče, kar je izvabilo mnogoštevilne kopalce na otok, druge pa, ki se boje hladne vode, v okoliške vinotoče, kjer je prevladovalo vsepovsod zelo živahno razpoloženje.

Na vse zgodaj se je oglasil lovski rog in pozval lovce in strelce, da so odšli že pred 7. uro na vojaško strelišče v Radvanju, kjer je bila

velika strelska tekma,

ki je trajala do 5. popoldne. Prišli so mnogoštevilni strelci z dežele, iz mest in trgov, da pokažejo svojo izurjenost. To je bil prava praznik naših strelcev, ki se je končal v Mestnem parku na veliki strelski veselici. Rezultate strelske tekme poročamo na drugem mestu.

Popoldne ob 14. je bila na Trgu svobode

velika dobrodelna tombola,

ki so jo priredili mariborski gasilci. Bila je dobro obiskana in je zadel prvo tombolo 4000 Din v gotovini Franc Müller, ključavničar iz Studencev. Sreča je bila naklonjena tudi hčerki poštnega uradnika Elzi Klavorovi, ki je dobila šivalni stroj »Singer«, vreden 4000 Din. Na moškem kolesu se bo vozila Angela Zenčeva iz Studencev, Slavica Karničnikova iz Gregorčičeve ulice pa si bo lepo kurila pozimi, ker je zadela voz bukovih drv. Zasebnica Julijana Gselmanova je zadela otomano, Maks Leskovšek iz Ruške ceste lep plašč. Jedilni pribor znamke Berndorff je sreča naklonila Avgustu Kotniku iz Vetrinjske ulice, več podplatov pa Amaliji Frasovi iz Stolne ulice. Drugi jedilni pribor je zadela Josipina Jesenkova z Brezja, servis za liker pa Gretka Weiserjeva od Sv. Barbare.

Precej črna je kronika nezgod, ki beleži

tri prometne in eno smrtno nesrečo.

V soboto zvečer okoli 19.45 je Drava zahtevala svojo drugo letošnjo žrtev. V omenjenem času se je po delu podal 18letni mizarski vajenec Anton Vollmaier, ki se je učil pri mizarskem mojstru Volčiču na Vodnikovem trgu, s svojimi tovariši na Pristan ob Dravi. Skočil je v deroče valove in zaplaval do srede struge, kjer ga je najbrže prijel krč. Začel je klicati na pomoč, preden pa so mu mogli pomagati, so ga že pogoltnili deroči valovi. Gostilničarjev sin Maks Dobringer je odločno skočil v Dravo, da bi rešil nesrečnega tovariša, toda ves njegov trud je bil zaman. O nesreči so brž obvestili tudi reševalce, ki so s čolnom prebrodili in preiskali strugo Drave tja do Broda, pa tudi njihovo prizadevanje je bilo brezuspešno.

Okoli 11. je v soboto zvečer na Aleksandrovi cesti pred Kopičevo trgovino zavozil osebni avtomobil v voz naložen s senom. Vozaču se ni pripetilo ničesar hudega, le avto se je precej poškodoval. — Na Koroški cesti pa je trčil osebni avto, ki ga je šofiral Ivan G., z Guselnovim tovornim avtomobilom. Pri karambolu sta se obe vozili hujše poškodovali. — Voznik Josip F., doma nekje iz ptujske okolice, je zavozil z enovprežnim vozom v osebni avtomobil pred Veliko kavarno ter poškodoval na njem blatnike in svetiljke. Voznik je šoferju takoj na mestu poravnal povzročeno škodo.

Policijska kronika

je bolj skromna. Aretiranih je bilo šest oseb, po večini samih potepuhov in neka Veronika, ker je kradla črešnje. Nadalje imajo zabeleženih 25 prijav, po večini zaradi manjših policijskih prestopkov. Davi sta se stepla v Vetrinjski ulici neki Alojzij A. in Vilko S., ki je tako hudo udaril svojega tovariša po glavi, da ga je takoj oblila kri in je moral iskati pomoči na reševalni postaji. Vilko bo imel zaradi nasilnosti opraviti s sodiščem.

Lepo uspel izlet v dolino gradov

Sijajen sprejem v Novem mestu — Izleta se je udeležilo okoli 300 Slovencev in Hrvatov.

Novo mesto, 3. julija.

Izlet v dolino gradov, ki ga je organizirala drogerija Gregorič v Ljubljani, je izvrstno uspel. Iz Ljubljane je dospelo zjutraj ob pol 8. šest velikih avtobusov s približno 150 izletniki, še pred Ljubljančani pa so se pojavili Zagrebčani v treh avtobusih z okoli 100 izletniki.

Novo mesto je gostom na čast izobesilo zastave in postavilo slavoloke z napisi »Dobrodošli«. Izletnikom v pozdrav je na glavnem trgu, kjer so se ustavili avtobusi, zaigrala novomeška godba, nakar jih je v prisotnosti večtisočglave množice pozdravil novomeški župan dr. Režek. Za njim je pozdravil izletnike v imenu Tujsko prometnega društva učitelj Pirnat. V imenu ljubljanskih posetnikov in še posebej v imenu društva »Krke« je govoril predsednik g. Rostan, nakar je aranžer izleta in odbornik »Krke« g. Gregorič izročil županu dr. Režku spominsko kolajno tvrdke Perutz iz Monakovega. Godba je zopet zagrala, nato pa so si Zagrebčani in ljubljanski gostje ogledali Novo mesto in se po kratkem odmoru odpeljali v dolino gradov.

Ljubljančani so krenili ob levem bregu Krke, Zagrebčani in Novomeščani pa pod vodstvom inž. Zalokarja, šefa drogerije »Krke« v Novem mestu, ob desnem bregu. Izletniki so si ogledali gradove Bajnof, Stari grad, Otočec, Strugo, samostan Peterje, Tolsti vrh, Gracerjev turn, Vrhovo Plevevš in druge gradove, proti večeru pa so se vrnili v Novo mesto. Ves izlet je potekel v najlepšem redu. Izletniki so bili veselo presenečeni nad krasotami Dolenjske in so jih pridno fotografirali. Pričakovati je, da bo Dolenjska v kratkem zaslovela po svojih doslej preveč skritih na avtih lepotah.

Huda nesreča pri gasilski vaji

Hrastnik, 3. julija.

Naše agilno gasilsko društvo izkorišča lepe nedelje za gasilske vaje. Tako je tudi danes priredilo z vsem svojim orodjem gasilsko vajo, predpostavljajoč požar v novi rudniški delavnici. Pred poslopjem so postavili 16 m visoko raztezalno lestev. Na lestev so se povzpeli trije gasilci. Ko je voda iz vodovodnega hitranta šinila po cevi do vrha lestve, se je začela lestev nagibati na stran.

Poveljnik gasilcev g. Dolinšek je takoj, ko je opazil nevarnost, dal povelje, da se dotok vode zapre. Žal pa je bilo že prepozno. Lestev se je nagnila in padla najprvo na streho rudniške delavnice, nato pa na tla. Drugi gasilci so sicer takoj priskočili, vendar pa padca lestve niso mogli preprečiti, ker so tla v okolici delavnice še neutrjena in se je eno kolo lestve do osi pogreznilo v zemljo. Na vrhu lestve se je nahajal gasilec Ignac Dušak, ki je bil zaradi varnosti privezan na lestev z gasilnim pasom. Čim se je začela lestev nagibati, se ni mogel hitro odvezati in je z lestvo vred padel na tla, kjer je obležal nezavesten.

Gasilci so ga takoj odnesli v rudniško bolnico. Slučajno pa ni bilo pri roki nobenega zdravnika. Eden je na dopustu, drugi pa je bil popoldne pozvan nekam v okolico. Zaradi tega so poklicali dr. Cizlja iz Trbovelj, ki je nudil ponesrečencu prvo pomoč in odredil takojšnji prevoz v ljubljansko bolnico. Ponesrečeni Ignac Dušak je po poklicu rudar ter ima ženo in štiri male otroke. Njegove poškodbe so precej resne. Ostala dva gasilca, ki sta bila na lestvi, sta dobila k sreči samo lažje poškodbe.

KAVA Dnevno sveža pri **LEGAT Miklošičeva 28.** Specerija, delikatese, zajtrkovalnica. 239

Objave

Umrl je v javni bolnici po dolgi bolezni primorski rojak iz Klanca inž. Nazarij Purger. Člani in starešine Kluba jugoslovenskih primorskih akademikov se pozivajo, da se udeleže pogreba, ki se bo vršil danes ob 11. izpred mrtvašnice javne bolnice v Ljubljani. — Nadalje je umrl v Ljubljani ugledni hišni posestnik g. Ivan Tavčar. Pogreb bo jutri ob pol 17. z Rebra št. 15 k Sv. Križu. Pokojnima blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Preporodaši! Odhod kolonistov danes ob 13.50. Točno ob 13. uri brezizjemno vsi na glavnem kolodvoru.

Kongres Zveze organizacij izseljencev v Splitu. Zveza organizacij izseljencev v Zagrebu, v kateri je včlanjen tudi Narodni izseljenski odbor v Ljubljani, bo imela dne 10. julija v Splitu kongres. Kongresa se bodo udeležili tudi zastopniki izseljenskih organizacij iz Amerike, ki pridejo v večjem številu na izlet v domovno. Izlet bo vodil znani organizator ameriških izseljencev g. Mihaljević iz Clevelanda. Izletnikov bo okrog 200 in dospejo v Ljubljano najbrže v nedeljo 3. julija. Narodni izseljenski odbor poziva že sedaj vsa nacionalna in izseljenska društva k sprejemu teh dragih gostov. Podrobnosti o prihodu izletnikov bo NIO objavljal v dnevnem časopisju.

Zapeka. Vodeči kliniki zatrjujejo, da je naravna »Franz Josefova« grenčica odlične vrednosti tudi za duševne delavce, za živčno slabotne in žene kot odvajilo za črevesje.

Huda železniška nesreča v ČSR

Praga, 3. julija. g. Snoči se je na lokalni progi pri Benešovu zgodila huda železniška nesreča. Trčila sta dva osebna vlaka. Pri tem je bilo 9 oseb ubitih, 30 pa ranjenih, med temi 12 hudo. Nesreča se je dogodila med silnim neurjem. Niti med mrtveci, niti med ranjenci ni nobenega inozemca. Mrtva sta en vlakovodja, en strojevodja in 7 potnikov, med njimi en gimnazijski profesor iz Benešova in ena ženska. Tudi med hudo ranjenimi je ena ženska. Dosedanja preiskava je dognala, da je vzrok nesreče popolna prekinitev signalnih aparatov za časa velikega neurja. Nesreča se je dogodila na težko dostopnem terenu. Po nesreči je ranjeni vlakovodja v najhujšem nalivu tekel v 2 km oddaljeno postajo, kjer je naprosil vojaško upravo, naj mu da na razpolago avtomobil, da bo mogel poklicati iz Benešova pomoč, ker so bile zaradi neurja vse telefonske zveze prekinjene. Zdravniška pomoč je kmalu prišla iz Prage in iz Benešova.

VSAK NAROČNIK »JUTRA« je zavarovan za 10.000 dinarjev!

Ljubljanska kronika

Ljubljana, 3. julija.

Nedelja po prvem, ki je razen tega obetala razkošno vreme, je bila taka, kakršnih smo vsako poletje zelo vajeni. Izletniki sem in tja, prve ekspedicije že v soboto popoldne, druge v nedeljo zarana, morda še kar na tešče, tretje nato s kopalnimi vlaki in peš, na bližnje hribe, romanja k Savi in Ljubljanici, razen tega pa ves dan obisk kopališča Ilirije, nogometnih igrišč in solidnih oštarij v ljubljanski okolici. Dogočkov prav nobenih, to se pravi, nikakih občnih zborov, pač pa nekaj solidnih veselic, nobenega razbojstva in do večera tudi še nobenega poboja. Poglavje zase je seveda sport z gostovanjem slavnih Rapidovcev; celodnevno razglabljanje o sobotnem večernem spopadu na igrišču Primorja in nato v nedeljo proti večeru zopet romanje v nogometno Meko, na igrišče Ilirije.

Vreme se je dopoldne nekoliko kujalo, široko nebo nad Ljubljano so prepregali gosti oblaki, ki so grozili z dežjem. A je ostalo samo pri soparici. Popoldne se je armada oblakov poražena umaknila zmagovitemu solncu in je bilo kar lepo: toplo ravno zadosti.

Na veliko daljavo pa še s tem večjim zanimanjem so lastniki radioaparatov s številnimi gosti v Ljubljani in gotovo tudi na deželi sledil poročilom o poteku sokolskega zmagoslavja v Pragi. Čulo se je dobro in poslušalci so uživali. Radio — zares imenitna utcha in srečno nadomestilo vsem tistim tisočem, ki nismo mogli na zlet.

Reševalno postajo smo proti večeru pobarali, ali se je kaj hudega pripetilo v mestu ali na deželi. In so nam povedali, da je v Ničevcu pri Borovnici pobesnel vol podrl posestnico Marijo Debevčevo ter ji zmečkal nogo v členku. Hudo prizadeto kmetico so z ljubljanskega kolodvora reševalci prepeljali v bolnico. Razen tega je reševalna postaja opravila še kakih sedem voženj iz mesta v bolnico, a to zaradi porodov, notranjih bolezni, krvavitve in sličnega.

Tatvine. Zdajle po prvem, ko je spet malo več denarja v prometu kakor v običajnih delavnikih tega kritičnega časa, se tatvine spet množijo dan na dan. V soboto so na ljubljanskem trgu izsledili dve tatici, v noči na nedeljo pa se je v trnovskem župnišču pritihotapil neznan storilec v stanovanje kateheta Vinka Lavriča ter mu iz žepa suknjiča odnesel listnico, v kateri je bila njegova mesečna plača 1200 Din in dokumenti. — Kakih drugih hudih reči policija to nedeljo ni zabeležila.

Stavka v Ljubljanici. Delavci »Slograda«, zaposleni pri regulaciji Ljubljanice, ki so v petek zjutraj stopili v stavko, kakor je »Jutro« že poročalo, so bili včeraj izplačani. Včeraj je prišlo na bregovih Ljubljanice tudi do nekaterih scen, pri katerih je morala posredovati policija. Danes so se delavci po večini razgubili v okolico, kjer stanujejo. Mnogo jih je prenočevalo kar na bregovih Ljubljanice. Stavka je v javnosti vzbudila veliko pozornost in našel se je celo neznan dobrotnik, ki je delavcem poslal košaro kruha in košaro slanine. Delavci zdaj ugibljejo, kje bi dobili sredstev za prehrano, ker so odločeni štrajkati, dokler bodo vzdržali. — Upati je, da se bo stvarnemu posredovanju uvidevnih činiteljev, ki so že pričeli z resno akcijo, posrečilo, da poravnajo ta spor, kar je v interesu splošnosti in stvari same.

Žoga v svitu reflektorjev

Vtisi sportnega laika z večerne nogometne tekmé

Ljubljana, 3. julija.

Menda ni v današnjem svetu tako ostro si nasprotujočih, tako druga v drugo zagrizenih strank, kakor so sportniki in pa nesportniki. Sportniki — to so prav za prav nogometaši; tisto nekaj ducatov gosposkih ljudi, ki po svetu v belih dresjh zbijajo tenis, skoraj ne more šteti, plavanje, n. pr., plavanje in kopanje pa je že rekaj tako preprostega, občečloveškega, da bi človek tej reči kar težko rekel sport. Sportniki — to so zelo samozavestni ljudje. Dobro se zavedajo, da so iznašli način, po katerem mora živeti in se ravnati sodoben človek. Malo jim je do tega, da bi razmišljali in razpravljali o smislu popolnosti in veličine, ki ju lahko človek doseže pod solncem. Toda ponosni so, da so to veličino in popolnost prav za prav že dosegli. — Nesportniki pa — to so ljudje, ki imajo nazore. Njihovi visoki principi jim takorekoč ne dovolijo, da bi se poniževali k tako nizkim, fizičnim opravkom, kakor je igra s telesom. Nesportniki verujejo v eksistenco duše in skoraj bogokletno se jim zdi, da se nečemu pri žogi reče duša. Nesportniki so početniki tiste težke, žalostne vere, ki se čedalje bolj loteva sveta: da namreč iz dandanašnje mladine nikoli nič ne bo...

Težko bi izjavljal o sebi, kateri obeh teh dveh silnih strank pripadam. Blagor mu, kdor ima svoj lonček pristavljen h kateremkoli toplemu, dobro založenemu ognjišču. Vse ideje in vse stvari na svetu so menda samo za to, da je lahko ena stranka zanje, druga pa proti njim. Privrženci in pobijalci vsake ideje na svetu lahko iz nje kujejo svoj kapital. Toda kar se nogometa tiče, si jaz ne prizadevam biti uvrščen ne v to ne v ono smer. Samo toliko rečem, da sem svoj čas, ko sem bil še majhen, doma v Trbovljah zelo rad zbijal svinjko in da sem bil zmerom precej spreten v teh stvareh. In nogomet je v mojih očeh samo nekakšno za odrasle ljudi prirejeno, malo bolj zanimivo, bolj zamotano zbijanje svinjke. Po eni strani pa so bile tiste naše otroške igre še celo pred njim: kadar smo otroci tolkli svinjko, je zmerom vsak zase stal proti vsem in vsi proti enemu in to je bila precej resna stvar. Tu na sportnem igrišču pa si jih zmerom stoji nasproti kakšnih deset in deset. To vendar ne more biti nič posebnega. Takole bi vsak zmagoval!...

Priznati moram — še nikoli doslej nisem gledal nogometne tekme. Toda ko sem v soboto zvečer videl, kako se neskončna, neusahljiva reka ljudi vali po Dunajski cesti proti »Primorju«, ko sem videl, kako iz vsega njihovega zadržanja in tempa, iz njihovega molka in iz njihovih besed kipi zavest nekega velikega dogodka, ki se zbira v atmosferi — takrat mi ni dalo miru pa sem na tihem stopil za njimi. Tale prazna, pusta julijska Ljubljana, iz katere so tople poletne sapice že zdavnaj odpihale zadnje trohice življenja, je naenkrat vsa živa in živahna planila na dan, se zlila v eno samo nenavadno procesijo in šla za sam bog ve čim. Glej, bi si lahko mislil v svoji lajični, nevedni pameti, kakšen nepoboljšljiv poboljševalec tega sveta! vernikov je tukaj cel milijon, dobrih, zvestih vernikov. Samo prave vere menda še nimajo.

Ko sem prišel do igrišča, sem šele prav videl, kakšen je ta svet. Pred blagajnami, okrog vhodov se je trlo ljudi. Po Dunajski cesti, pod pristrešjem stadiona so postavili in sloneli resignirani, ki so bili najbrž pripravljeni, da dve uri čakajo, kukajo skozi špranje v plotu in prisluškujejo, kaj kriči publika na sedežih (po 25 Din), in da nazadnje brez odloga, še preden gredo spat, izvedo, koliko golov je kdo zabil. Na avtomobilih, na motocikljh so se privažali odličniki in velika vrata so se pred njimi spodobno odpirala na stežaj. Ko sem se prerinil na prostor sem se razgledoval po obrazih, ki so na tribunah, na sedežih, na stojiščih sijali iz polteme. Bili so med njimi operni pevci in financarji, univerzitetni profesorji in natakarji, oficirji in ženske, odvetniki in komiji, trgovci in akademiki, pesniki in zdravniki, delničarji in delavci. Najbrž bi si dandanes ne bilo mogoče misliti kraja, kjer se lahko zbere tako pisana družba, kakor na sportnem igrišču.

Ko so zagoreli reflektorji, sem se ozrl po areni ali kako se že reče temu zelenemu polju. Na vsakem koncu dvoje belih vislic — to so mreže. V te mreže se zabijajo goli — in to je največja stvar, ki jo lahko človek z nogometom doseže. Potem zaigra godba. Izpod tribun prilezejo beli in zeleni možje, sami simpatični fantje, nekdo vrže žogo v zrak, vse je pripravljeno. Polagoma se premikajo po polju, na vseh leži črn oblak težkih slutenj — borba bo, nekdo bo moral propasti, nobenega drugega izhoda ni. Enemu se reče sodnik in sodnik zažvižga. Fronti se postavita, vsaka ima svoje vislice, pod vsakimi stoji po en možic in v njegovih rokah so najtežje stvari. Zeleni stoji kakor tiger, kakor ris, ki bo odbil vsak napad. In potem žoga roma od vislic do vislic, zmerom roma samo skozi vislice belih, zeleni stojijo po bojišču, kakor da jih je trikrat več kakor belih. Ljudje na tribunah kričijo, vsi so na strani belih, okrog 3000 jih je in vsi poznajo fante na bojišču.

»Slapar«, kliče nekdo, »kaj misliš, da ni Juga zraven?«

Težek je vsak poraz, ki gre skozi prostor, vsa napeta je vsaka najmanjša nada, da se bo vendar posrečil vsaj en udar. In potem pride premor: na strani zelenih sedem zmag, na strani belih prav toliko porazov.

»Preveč postrani brcajo,« pravi majhen gledalec zraven mene.

»Naš golman je prekratek,« pravi nekdo. »Saj ni sam kriv. Visokih ne more prestreči.«

Ljudje si privezujejo duše s sladoledom in chabesom, v garderobi se borci pripravljajo na nov spopad. Malo je treba pogledati, ali je gleženj še cel, na kakšno rahlo prasko je morda treba kaniti malo joda. Potem se vrnejo na polje in se vržejo v nov spopad. Pozne minute so že, hiteti je treba. V zmago ali v poraz. Zemlja se pod nogami čedalje bolj prašj, bele obleke postajajo rjave in črne.

»Ampak to je v resnici čista w-taktika,« pravi strokovni referent zraven mene.

»Saj sem rekel,« mu odgovarja kolega, »ampak to je mali w, ne veliki w.«

In ko se belim nazadnje le posreči prvi gol, noče biti navdušenja med občinstvom ne konca ne kraja. Takšne so pač razmere pri nas: pijani smo lahko od triumfa že takrat, kadar se nam na sedem porazov posreči vsaj ena zmaga.

In ko se je množica potem razlila na ulice, so po vsej Dunajski cesti in po vsem mestu ljudje, ki niso utegnili sami zraven, ustavljali svoje avtomobile, pritekali iz kavarn in iz krčem in povpraševali, kako se je iztekla vsa reč. Takšen velik pomen utegne imeti dandanes eno samo preprosto aritmetično razmerje — 8 : 2. Fri.

Počastitev Josipa Marna

ob 100 letnici njegovega rojstva

Litija, 3. julija.

Štanga, malo naselje pri Litiji, je dala slovenskemu narodu dva odlična moža, profesorja Franceta in Josipa Marna, ki sta se rodila v skromni kmečki hiši pri Pavliču v Dragovškem. Današnji dan je veljal proslavi 100-letnice rojstva književnika Josipa Marna. Domačini so sila lepo okrasili kraj, razobesili na svojih hišah zastave, na lepem prostoru pred cerkvijo pa so postavili govorniški oder in okrasili tudi spominsko ploščo odličnega rojaka s cvetjem. Že zgodaj so se pričeli zbirati gostje iz okolice Litije in Ljubljane, prišlo pa je tudi mnogo pokojnikovih bivših učencev.

Ob 10. je čital mašo msgr. dr. Debevec iz Ljubljane, ki je govoril v pridigi o pomenu Marna za domači kraj. Po maši se je zbrala pred cerkvijo velika množica ljudi. Prvi je stopil na govorniški oder jezikoslovec prof. Grafenauer, ki je bil učenec Marna in ki je raztolmačil njegov pomen za slovensko književnost. Nato je izpregovoril predsednik Slovenske Matice direktor dr. Lončar, ki je omenjal zasluge slavnega rojaka iz Štange za slovenstvo ter poudarjal, da je bil dolgo vrsto let prav do svoje smrti predsednik Slovenske Matice, te naše odlične kulturne družbe. Dalje se je poklonil manom Josipa Marna v imenu JUU predsednik litijskega okrožnega učiteljskega društva g. Josip Zupančič, ki je podčrtal delo Josipa Marna kot prvovrstnega učitelja slovenščine. Posebno je poudarjal njegovo sodelovanje z učiteljskim stanom. Pokojnik je bil sotrudnik »Učiteljskega tovariša« od 1863 do 1892, skoro tik do svoje smrti. V njem je zbiral slovstvene podatke o vseh slovenskih literatih in književnikih prav od početka naše slovstvene zgodovine. Ob koncu vsakega leta je izdal ponatiske iz »Učiteljskega tovariša« v posebni knjigi »Jezičniku« in je danes zbirka teh 30 letnikov dragocen materijal za proučevanje naše slovstvene zgodovine. Predsednik g. Zupančič je nato poklonil manom štangarskega rojaka krasen lipov venec z narodno trobojnico in napisom »Litijsko jugoslovensko učiteljsko združenje velikemu rojaku«.

Ob zaključku je domači župnik g. Znidaršič kot nekdanji učenec Marna očrtal njegove zasluge za svoje učence in za domačo župnijo, ki ji je poklonil prav lepo ustanovo. Kakor ob začetku proslave na prostem, je tudi ob zaključku zapel domači pevski zbor več narodnih pesmi. S »Slovansko pesmijo« je bila svečanost zaključena. — Poleg že navedenih so se udeležili lepe proslave: dvorni svetnik dr. Požar in inspektor Wester iz Ljubljane, za Slovensko šolsko matico g. Plesničar, mnogi profesorji ter veliko izletnikov iz Ljubljane, Litije in okolice.

V skavtskem taboru

Zanimivosti iz velikega zbora v zagrebškem Maksimiru

Zagreb, 3. julija.

Zagrebški Maksimir, ki je bil pred mesecem še samo najpriljubljenejše izprehajališče Zagrebčanov in vseh onih, ki si pridejo z zanimanjem ogledat Zagreb, je čez noč nenavadno oživel. Blizu 400 šotorov nudi streho nad 1.200 mladim fantom in dekletom, ki nameravajo tu preživeti teden dni v svobodni prirodi, blizu moderno se razvijajočega mesta. Teden dni prijetne svobode, medsebojnega spoznavanja in prijetnega življenja po vzornih skavtskih predpisih.

Za tako množico mladine je bilo treba mnogo priprav. In reči je treba: savska župa skavtov, ki ji je bilo to delo dodeljeno, je svojo nalogo rešila nad vsa pričakovanja, v splošno zadovoljstvo vseh taborečih. Že od septembra so se pripravljali in dopisovali na vse strani. In vseh zadnjih 14 dni se je trudila četica zagrebških skavtov, da ukrene vse kar najlepše in najpotrebnejše za sprejem gostov. Napeljali so vodovod in telefon, postavili so lične hišice za komando, upravo in pošto, uredili so pripravljanje prehrane in vse drugo — še o straniščih velja poudariti, da so vzorna (skoro bi zapisal: razkošna) .... Kot posebnost velja omeniti še taborni dnevnik, ki izhaja tiskan in je prav kakor zares. Vse najdeš v njem — od uvodnika preko tabornih naredb in novic, do podlistka in reklam.

To vam je življenje v taboru! V petek so bile kaj živahne priprave za slavnostno otvoritev, ki se je izvršila v soboto dopoldne. Šotori so bili docela postavljeni, izvršiti je bilo treba samo še ograje med posameznimi tabori. Dvignili smo jambore z zastavami, postavili toteme, vse je hitelo in se trudilo, da v tekmovanju glede lepote taborišča pridobi čim lepše priznanje. In ko se je pripeljal g. podban dr. Hadži in vsi drugi predstavniki, jim je starešina savske skavtske župe prorektor ing. Stipetič lahko v prisrčnem govoru in s ponosom predstavil skavtski tabor in pri tem poudaril, da je le tako mogoče seznaniti širšo javnost s skavtizmom, za katerega še vedno ni dovolj pravega umevanja. Skavti se bavijo s sportom, a niso sportisti, bavijo se s planinarstvom, a niso izraziti planinarji. Tudi taborenje ni njihova končna svrha. To je samo sredstvo posebnega vzgojnega sistema. Česar mladini ne more nuditi niti šola, niti dom, namreč to, da ga odvrača od ulice in da ga navede k samostojnemu delovanju, k smislu za disciplino in odgovornost k ljubezni do bližnjega in k aktivnemu delu — to daje skavtizem. On ustvarja neodvisne, nesebične, dobre državljane. V tem je vsebovan skavtski patriotizem. Internacionalna pa je samo osnovna ideja skavtskega vzgojnega sistema. K temu je predsednik skavtske zveze dr. Ivanič pravilno pristavil, da je baš pričujoči maksimirski tabor najlepši dokaz, da skavtski pokret pri nas napreduje stopnjema, toda sigurno. Vsem gostom v pozdrav so se sklonile skavtske zastave in vodja tabora Mihajlo Jenjič je goste povedel k ogledu.

Kako bi vam mogel v vseh podrobnostih opisati, kakšno je življenje v taboru? Takoj blizu vhoda je rusko taborišče, nato se vrstijo taborišča iz vseh skavtskih žup naše države: od 9 Bitoljčanov preko impozantnega tabora podjetnih Osječanov in morda najlepšega tabora Vrščanov. Somborski in novosadski skavti imajo v svojem taborišču tudi radio, a v glavnem šotoru so instalirali tudi elektriko z malimi žarnicami. Sledijo lepa taborišča skavtov iz Velike Kikinde in Beočina. Najmočnejše so v taborišču zastopani Beograjčani, ki jih je skupno 205. Posebno simpatičen je skavtsko pomorski oddelek s Sušaka, dalje se postavlja mladina iz Broda in Petrinje samozavestna pa je seveda tudi zagrebška reprezentanca, ki šteje 26 »mož«. Kakor priznavajo tudi zagrebške novine in kakor je bilo od strani posetnikov doslej splošno pohvalno izraženo, je naše slovensko taborišče eno najlepše urejenih. Potrudili smo se ne samo skavti in planinke iz Ljubljane, marveč tudi bratci in sestrice iz Kranja, Maribora in od drugod. Naši sosedje pa so fantje iz Bečkereka v lepih modrih uniformah. S seboj so prinesli parniško sireno, ki jih kliče na zbor. A oni iz Pančeva imajo tudi šotor z imenom »Slovenac«. Prav bližnji naši sosedje so Madžari, Čehi Slovaki in Ukrajinci, s katerimi smo sklenili že toplo prijateljstvo. Madžari vsakogar pozdravljajo z vzklikom »Uj, uj, ajal« Ukrajinci so pripeljali v svoje taborišče tudi lastni avtomobilček.

Vse kaže, da kljub veliki množici taborečih Slovenci ne bomo zaostajali v noberem pogledu. Že ko smo se pripeljali, smo vzbudili vseobče veselje z živahnostjo pa z našimi rožmarini in nageljni. In Zagrebčani in drugi so bili vsi navdušeni: »Kranjci niso došli bez harmonike!«...

(Op. ur.: O včerajšnji skavtski slovesnosti glej poročilo med telefonskimi izvestji.)

PO VAŠEM OKUSU
in najnovejšem pariškem kroju Vam izgotovi obleko
F. BRECELJ, mod. krojaštvo, Ljubljana
Sv. Petra cesta 38 209

Smrt uglednega moža

Kočevje, 3. julija.

V petek so pokopali v Grčaricah pri Kočevju veleuglednega industrijca Matijo Tschinkla, očeta ribniškega industrijca Ludvika, sodnika dr. Karla, hotelirja v Kočevju Ferdinanda ter industrijca v Kočevski Reki Matije, dočim je najmlajši sin Albert prevzel obče znano in ugledno domačijo v Grčaricah z gostilno, veletrgovino in parno žago.

Rajnki Matija Tschinkel je začel z malim, toda s svojo izredno inteligenco, pridnostjo in podjetnostjo je postal prvi lesni in trgovski pijonir v spodnjem delu ribniške doline, kateri je vtisnil svoj gospodarski pečat. Njegovo nenavadno podjetnost in žilavost bo pogrešala vsa ribniška in precejšen del kočevske doline. Vzorno je vzgojil in preskrbel vso svojo številno rodbino. Sinovi so vsi v odličnih gospodarskih pozicijah, a hčere so vse pomožene po uglednih trgovskih in industrijskih rodbinah. Zapuščo vdovo iz nekdanje, po vsej Dolenjski znane goteniške slovenske rodbine Nosanov. Dosegel je lepo starost 71 let, ter je bil prav do zadnjega dneva, ko je mirno zaspal, delaven in skrben. Bil je kremenit značaj poštene stare šole, prijeten družabnik in za svojo osebo jako skromen. Kako je bil priljubljen in kako ga je ljudstvo spoštovalo, je pokazal najlepše njegov pogreb. Na zadnji poti so ga spremili številni prijatelji in spoštovalci iz Kočevja, Ribnice in vseh okoliških vasi. Naj bo vrlemu možu domača zemlja lahka, preostalim naše sožalje!

†

Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš dobri soprog, oče, stari oče, brat, stric, svak, tast, gospod

IVAN TAVČAR

hišni posestnik

danes popoldne v 62. letu starosti nenadoma umrl.

Pogreb predragega pokojnika se bo vršil v torek 5. julija ob 17½ (½ 6. uri) izpred hiše žalosti v Rebri št. 15 na pokopališče k Sv. Križu.

Maša zadušnica se bo darovala v cerkvi Sv. Jakoba.

V Ljubljani, 3. julija 1932.

ŽALUJOČI OSTALI

V LETU HLADNA OVOMALTINE! **gasi žejo in odpravi utrujenost.**

Ko se začno cevi poapnjevati, deluje uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice za redno izpraznjenje črevesa in zmanjša visok naval krvi. Mojstri zdravniške vede priporočajo pri starostnih pojavih različne vrste »Franz Josefovo« grenčico, ker odpravi zastajanje v želodčnem črevesnem kanalu in leno prebavljanje ter omili dražljivost živcev. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Jaroslav Hašek:

Vlomilčevi doživljaji

Vlomilec Šejba se je dal še pred nočjo zapreti v hišo štev. 15. Specijalist za podstrešja se je namenil nocoj poizkusiti srečo v tem bogatejšem delu mesta. Dozdaj je delal samo v siromašni četrti, kar mu je prineslo samo dva robca, tri jopiče in eno ruto, vso razjedeno od moljev.

Sodnijska vrednost vsega tega je znašala šest mesecev, neki Jud pa mu je plačal eno krono.

Šejba je stal v kleti, naslonjen na vrata in poslušal, kako je odhajala hišnica, potem ko je ugasnila luč in zaklenila hišna vrata. Po vsej priliki je bila še mlada, zakaj polagoma je pela, ko je šla v svoje stanovanje. Za Šejbo je bil to dober znak. Mimo tega je danes popoldne srečal voz sena. Spet dober znak. Potem je videl dimnikarja in mu poslal poljubček. To prinaša srečo. Izvlekel je iz žepa steklenico navadnega ruma in pil. Navadni rum, to je bila siromašna četrt. Tu bo malce drugače. Dopoldne si je ves kraj ogledal in se prepričal, da je bila prav do prvega nadstropja pogrnjena preproga. Po vsej priliki so stanovalci tod premožnejši ljudje, ki so imeli najbrž tudi pod streho kako reč spravljeno. Na primer: postelje, obleke itd. Med tem sanjarjenjem o sreči je napravil precejšen požirek in sedel na prvo stopnico, ki je vodila iz kleti. Truden je bil, zakaj danes so ga tam ob reki preganjali policaji in so mu bili že čisto za petami. Šlo je za ročni voziček brez firme, ki je stal sredi ceste. Komaj ga je pehal nekaj korakov proč, že je moral brez voza bežati. Hvala bogu je ušel, toda ves zbit je bil. Na svetu res ni pravice. Na vasi lovi človeka orožnik, v mestu pa policaj. Šejba je napravil še en požirek in vzdihnil.

V hiši je vladala grobna tišina. Bilo je popolnoma tema. Tu v kleti ni bilo niti mraz niti vroče, toda ko je Šejba slišal kako se je njegov vzdih razlegel prav v tretje nadstropje, mu je namah postalo sila vroče: spomnil se je, kaj bi se zgodilo, če bi ga zasačili. Če bi ga vsaj šele tja proti zimi dobili. Mnogo zim je že prebil v zaporu. V marsikateri kaznilnici so imeli celo centralno kurjavo. Gorko je človeku, sit je zmerom, samo žganja ni. Kako cigareto človek tudi lahko sem ter tja kje iztakne.

V kleti je zamijavkala mačka. Šejba jo je hotel podražiti, toda to misel je opustil. Zakaj bi se brez potrebe podajal v nevarnost? V hiši gotovo še niso vsi spali, nazadnje ga bo še hišnica slišala in komedije bo konec. Prav lahko se zgodi, da ga pretepejo. Slišal je, kako je mačka hodila okrog vrat in mijavkala, kako je lezla nekje med premogom, ki se je v gručah valil po kupu navzdol. Neprevidna mačka! Šunder dela in ljudje na cesti bodo mislili, da je tat v kleti.

To, da bi ljudje mislili, da je tat v kleti, se mu je namah zazdelo neverjetno, krasti v kleti, ne, tega si ne bo nihče mislil. To tudi ni častno! Kaj klet, podstrešje, to je umetnost!

Nehote se je premaknil in vitrihi v njegovem žepu so zažvenketali. Mačka za vrati se je prestrašila. Šejba je slišal, kako je tekla proč in prevrnila neki predmet. Padec je odmeval po hiši. Stisnil se je v kot in napeto poslušal. V hiši je bilo izprva slišati šunder, potem pa je spet vse utihnilo. Niti glasu ni bilo več slišati. Pomiril se je in napravil požirek iz steklenice. Če ga že slučajno zasačijo, bo vsaj steklenica prazna. Saj mu je potem itak ne bi pustili izpraznit. V hiši je zazvonilo.

»Pri hišnici zvoni,« si je mislil in se še bolj stisnil, kakor da noče slišati nič okoli sebe.

Pri hišnici so prižgali luč. Potem je bilo slišati drsanje copat in šumenje obleke.

Hišnica je odprla. Šejba si ni upal dihati, da ne bi obrnil pozornosti nase.

»V kleti sem slišal šunder,« je dejal nekdo na hodniku, »zdi se mi, da so tam tatovi.«

»Mačke so, gospod svetnik,« je odgovorila hišnica, »vsak dan povzročajo šunder v kleti. Če jih pa spustiš v podstrešje, potem imajo tak semenj, ko bi se vragi ženili.«

Šejbi se je odvalil kamen od srca. Slišal je, kako je hišnica odšla v svoje stanovanje in kako je v drugem nadstropju nekdo vtikal ključ v ključavnico. Ta ropot je izrabil, da se je premaknil in izpil nekaj ruma.

Luč je izginila in zavladala je popolna tema. Šejba je premišljeval o svojem podjetju. Naslednjo uro se je hotel splaziti na podstrešje, ga odpreti in pobasati, kar je bilo kaj vredno, potem pa počakati do jutra in pobrisati takoj, ko bodo odprli hišna vrata. Policijske straže hodijo ob takem času redkokdaj po cestah, za denarjem, ki ga bo dobil za ukradene stvari, bo plačal hrano in stanovanje, ki ga je dolžan že en teden. Stanuje pri revnih ljudeh, ki marsikaj vedo, kar bi mu lahko škodovalo. Do zime jim bo to že odpustil, zdaj bi bil pa še rad nekaj časa na svobodi. Zanimivo je, kako neradi se ljudje dajo zapreti, kadar je vse zeleno.

Brez posebnega šuma se mu je posrečilo, da se je sezul. Ves navdušen nad tem uspehom je iznova nagnil steklenico. Ljubeznivo jo je božal. Že trikrat ga je spremljala na njegovih ekspedicijah in če jo je za izkupiček dal napolniti z rumom, se mu je zdelo, da si z njo delita uspehe.

Bila je njegov edini prijatelj, s katerim se je med tem dolgotrajnim čakanjem po tujih hišah lahko pomenkoval, kadar ni vedel, kaj mu prinese naslednji trenutek.

Ko je držal steklenico v ustih, se mu je zazdelo, da je že tričetrt ruma izpil. Dokler bo še kapljica te žlahtne tekočine notri, bo šel naprej in jutri zjutraj jo bo spet iznova napolnil in dejal: »Pridna si bila, dušica!«

Rum je Šejbo prijetno pogrel in ga v mislih pehal na podstrešje. Premožna hiša, premožno podstrešje. Spomnil se je na podstrešja v siromašni četrti in pljunil v vrata. Dva robca, tri jopice in od moljev razjedeno ruto! Ba, kakšna revščina! Razmere so zmerom slabše. Zdaj naj še žganju povišajo ceno in človek se bo lahko mirno obesil.

Pil je in postal dobre volje. Morda bodo tudi postelje gori, žimnice imajo dandanes tudi svojo vrednost. Samo dve stvari je vredno krasti: brzojavno žico in postelje. In niti dosti tega ni treba nabrati, pa prideš pred porotnike. Koliko robcev, jopičev in od moljev razjedenih rut moraš ukrasti, če hočeš priti prednje! In porotniki so boljši od senata. Kolikokrat je že stal pred senatom! Če prideš pred porotnike, je to vse bolj častno. Prijatelji vsaj porečejo: »To ti je korenjak, porotnike ima na vratu!«

»Pil bom na zdravje porotnikov,« je premišljeval Šejba in takoj nato izpraznil steklenico. Zdaj bo še malce počival in

DOGODKI PO ŠIRNEM SVETU

Z lausannske konference

Grad Ouchy, kjer zboruje reparacijska konferneca

Najnovejše v tehniki vojnega letala

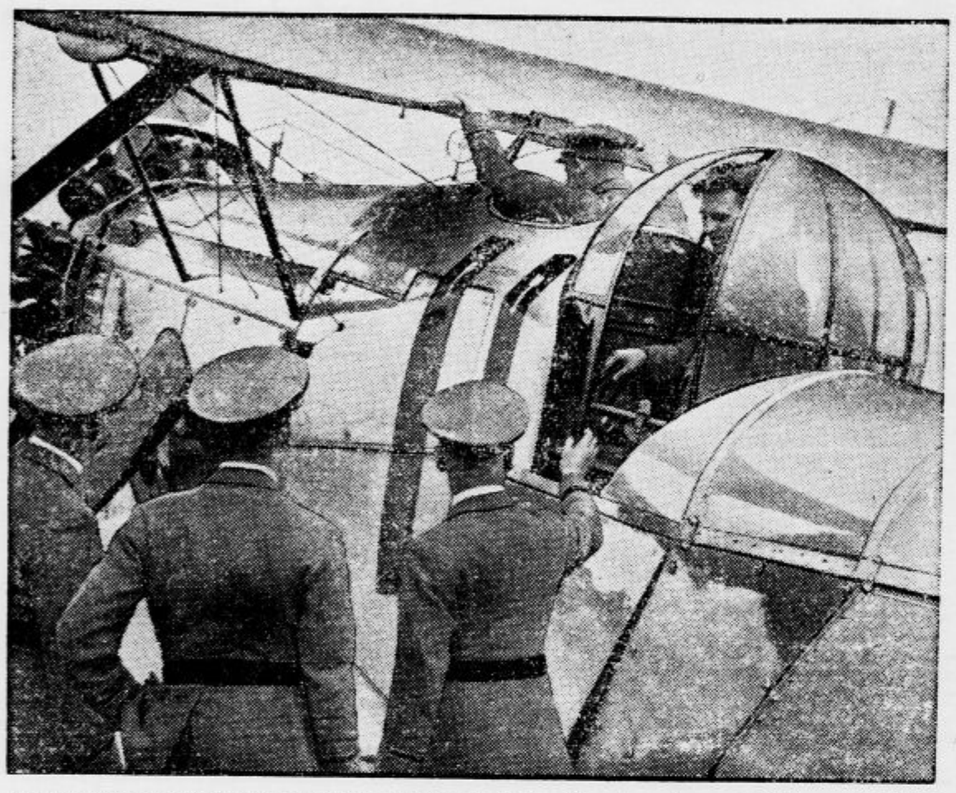

Na letališču Hendon pri Londonu so bile te dni velike parade angleških vojnih letal, pri katerih so kazali najnovejše pridobitve v angleški bojni tehniki. Na sliki vidimo prozoren zaščitni prostor nad sedežem izstreljevalca bomb, ki je tako zavarovan pred vetrom

Učitelji zahtevajo svoje plače

Demonstrativen obhod tisočerih chicaških učiteljev, ki niso že več mesecev prejeli plače. Blagajne mesta Chicaga so prazne, primanjkljaj znaša 85 milijonov dolarjev.

Zamenjava otroka

V Gladbacherju se je vršil zanimiv proces zaradi zamenjave otrok. Dve ondotni družini sta se bili spravdali, da redita otroke, ki prav za prav nista njuna. Kurjač Dinck je imel sina, ki so ga pri porodu zamenjali in ga izročili tvorniškemu mojstru Beuthu. Nasprotno pa so temu prinesli iz porodnišnice Dinckovega sina, ki ga je mirno vzel za svojega.

Bolniška strežnica, ki je stregla porodnicam na dan poroda, je bila takoj po zamenjavi otrok opozorjena, da sta otroka zamenjana, trdila pa je, da ni res. Samo Dinckova žena je neprestano zatrjevala, da je imel njen sinček pri porodu znamenje pri ustnicah. Po tem znamenju je imela za svojega otroka, ki so ga izročili njeni sosedi. Toda njenemu vzklicu niso hoteli v bolnici verjeti in tako sta odšli materi vsaka na svojo stran. Zdaj sta se po 11 letih obe družini slučajno srečali. Dinckova je ugotovila, da ima domnevni Beuthov sin še vedno znamenje pri ustnicah. Po njem je spoznala svojega otroka in tožila ženo tvorniškega mojstra. Sodišče je njeni zahtevi ugodilo zlasti zategadelj, ker so se sodniki sami preverili, da je zamenjava čisto verjetna. Beuthov sin je bil namreč podoben Dinckovi, Dinckov otrok pa Beuthovi. Toda Beuthova se je branila izročiti otroka Dinckovi dokler ni spora odločilo sodišče, čigar sodbi sta se šele obe materi pokorili.

Narodni park Javorina

Princ August von Hohenlohe-Oehringen je podpisal pogodbo z generalnim ravnateljstvom češkoslovaških državnih gozdov, s katero izroča kompleks Javorina v Karpatih proti odškodnini češkoslovaški državi za narodni park. Država mu je v protiuslugo odpisala 23 milijonov zapadlih davkov ter mu še doplačala 27 milijonov Kč. v gotovini. V kratkem bo Javorina proglašena za češkoslovaški narodni park. Princ Hohenlohe je Javorino podedoval po svojem stricu, velikem ljubitelju srnjakov in kozorogov.

Spor za Carusovo zapuščino

Zapuščina l. 1921. v Napoliju umrlega italijanskega tenorista Carusa postaja predmet srditega spora med Carusovo hčerjo Dorothy, njeno materjo in njenim skrbnikom. Carusova hči očita materi, da je malomarno upravljala očetovo zapuščino, ki bi jo bila lahko bolj plodonosno naložila. Med drugim je mati posodila 50.000 dolarjev svojemu bratu. Ta vsota je izginila iz zapuščinskega seznama. Hči dolži vrhu tega mater, da ji je v zadnjih treh letih zapravila 100.000 dolarjev proti zakonitim določbam pokojnega očeta. Zadeva postaja tako zapletena, da bo najbrž prišlo do tožbe med materjo in hčerjo. Carusovi prijatelji skušajo stvar izgladiti, da ne bi prišlo do javnega skandala, zdi pa se, da se jim to prizadevanje ne bo posrečilo in da se bo stvar le obravnavala pred sodniki.

Izgon Grete Garbo in Marlene Dietrich iz Amerike

Iz Hollywooda neprestano pošiljajo v svet vesti, da se bo po tolikih romantičnih pripovedkah o Greti Garbo in Marleni Dietrich mogoče vendarle uresničila verzija o njunem izgonu iz ameriškega filmskega raja. Obstoji namreč možnost, da bo obe filmski zvezdnici policija izgnala, ker nimata rednega dovoljenja za zaposlitev v Ameriki. Poleg tega nimata tudi bistvene podlage za bivanje na ameriških tleh, ker nista podpisali novih pogodb z ameriškimi filmskimi družbami, pri katerih sodelujeta samo proti vsakokratnemu honorarju. Za izgon obeh filmskih div pritiskajo posebno ameriški filmski igralci, ki so zaradi gospodarskega stanja sami brezposelni in pravijo, da jima ti dve tujki odjedata kruh.

Velika tatvina

Na gradu Sanssouci pri Versaillesu je pred dnevi vdrl v stanovanje ruske velike kneginje Boris, tri in dvajsetletni Rus, ki sta ga bila vzela knez in kneginja pred dvema tednoma iz usmiljenja v službo. Nastavila sta ga bila za vrtnarja, ker se jima je bil nalagal, da je pobegnil boljševikom preko Vladivostoka. Po nekaj dneh vrtnarskega dela si je Rus izprosil od velike kneginje lažje delo, ker ga je pomožno delo v vrtu preveč utrujalo. Kneginja je odredila, da bo čistil sobe, kar pa je predrznež izkoristil za vlom v kaseto za dragulje, iz katere je odnesel za 70.000 frankov dragotin. Ruska aristokrata sta naznanila tatvino policiji. Med ukradenimi predmeti je tudi ovalna broša z ruško carsko krono, bivša last carjeve sestre.

Bazen za plavaški trening v Los Angelesu

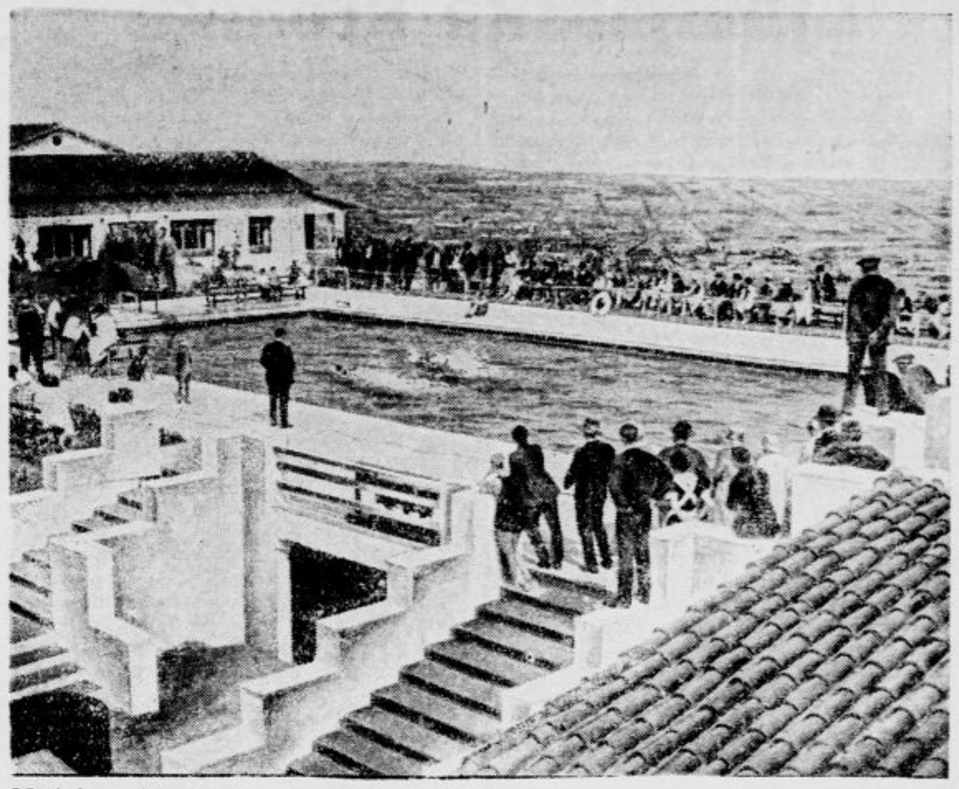

Mestni magistrat v Los Angelesu je dal olimpijskemu odboru za trenažo plavačev na razpolago enega izmed javnih bazenov za kopanje

Smrt zadnjega portugalskega kralja

Kakor poročamo na drugem mestu, je nenadoma umrl zadnji portugalski kralj Manuel. Slika kaže bivšega monarha in njegovo ženo Avgusto Viktorijo, ko sta prisostvovala maratonskim konjskim dirkam med Hyde parkom in Richmondom.

Radio in sonce

Neki strokovni časopis poroča, da je prenos radia podnevi manj jasen kakor zvečer zaradi tega, ker so podnevi, ko sveti sonce, radio valovi na večje razdalje ovirani. Fiziki pravijo, da je podnevi ozračje ionizirano, zaradi česar morajo valovi porabiti več energije, da premerijo pot od oddajalca do prejemnika. Sličnemu pojavu je pripisovati tudi dejstvo, da se sliši radio poleti slabejše kakor pozimi. V zimskem času se često slišijo postaje, katerih ne dojame radio poleti niti v najugodnejših okoliščinah.

Umor dveh menihov

Iz Aten poročajo, da so našli v kapeli samostana Kastritsi umorjena dva meniha. Njuni trupli sta bili tako izmaličeni, da je bil umor neutajljiv. Preiskava je dognala, da so napadli meniha trije razbojniki, ki so ju tako dolgo mučili, dokler jima nista izdala blagajne, kjer sta hranila 140.000 drahem in nekaj vrečic zlatnikov. Denar je bil last samostana. Razbojniki so s plenom pobegnili.

Radio in avtomobilski promet

V Ameriki so prišli na novo idejo, ki je važna posebno za potniški promet. Američani so prepričani, da bo imel že v najbližnji prihodnjosti vsak avtomobil prejemnik za radio,. zato kanijo na vseh cestnih ovinkih postaviti oddajnike na kratke valove, ki bodo nenehoma reproducirali ponavljanje svarilnega klica z gramofonskih plošč: »Pozor! Nevaren ovinek!« — ali pa: »Največja brzina 30 km na uro!«

Lokomotivi sta trčili

Pri Pittsburgu v Ameriki sta trčili dve lokomotivi s polno paro. Strojevodji in kurjača so v zadnjem trenutku skočili na zemljo in s tem oteli svoje življenje. Po čudežnem naključju ni bil nihče izmed potnikov usmrčen ali hudo ranjen.

Branko Sodnik:

Andulka

Umazan je Dunaj, če mu ne gledaš v lice. Pojdi v ozke ulice, kjer kipe sive hiše do neba. Na oknih visi perilo, povsod čuješ kričanje otrok. Vsa ulica jih je polna. Bledi so, kakor da še ne bi bili nikdar videli solnca, raztrgani, kakor da bi od rojstva do smrti nosili eno obleko, iz materine sešito, s krpami pokrito. Od rojstva do smrti, zakaj pri teh otrocih ta pot ni dolga.

Nekoč sem stanoval v taki hiši. Visoko pod streho sem imel svojo sobico, vsako noč, ko sem plezal po temnih stopnicah, sem klel.

Zraven je stanovala tovarniška delavka. Mož, Čeh, ji je pred leti za jetiko umrl in ostala je sama z otrokom. Čuden je bil ta otrok. Angel v cunjah in Andulka mu je bilo ime. Sedem, osem let ji je utegnilo biti.

Slučajno sem se z dekletom seznanil. Nekega dne sem jo srečal v veži. Debele solze so ji tekle po licih.

»Zakaj jokaš, Andulka?«

»V šolo bi morala nesti za zvezke, pa nimam. Učiteljica bo huda... Pa mama tudi nima.«

Segel sem v žep in ji dal nekaj drobiža.

Tako sem se z Andulko seznanil.

Drugo popoldne pridem domov in jo potem bo šel gori. Počasi, povsem tiho. Nobenega šundra ne sme delati. Čevlje v roki in bos. Čemu se jezi nad samim seboj? Saj bo šel čisto tiho. Še malce bo počakal in premislil. In zakaj ne bi zmolil še enega očenaša? Molil bo in potem bo šel.

Šejba se je splazil v prvo nadstropje. Držal je čevlje v roki in obstal na vsaki stopnici. Previdnost nikoli ne škoduje. Plazi se kakor mačka. Zdaj je v prvem nadstropju. Tipa po ograji nad stopniščem in zdajci otipa vrata. Aha, ograja je na levi. Tipa in otipa spet nova vrata. Zvonec zazvoni. Brez dvoma je bil pritisnil na gumb. Kolena so se mu zašibila in niti premakniti se ni mogel. Vrata so se odprla, neka roka ga je zgrabila za ovratnik in ga povlekla v stanovanje. V strahotno temo.

Šejba je zaslišal strašen ženski glas:

»Dihni vame!«

Šejba je dihnil in strašna roka ga je medtem še vedno držala za ovratnik.

»Torej celo rum piješ?« je zaklical grozni glas.

»Da,« je odgovoril Šejba, »nič drugega nimam.«

»Vse moraš torej zapiti in končno piješ celo samo še rum, ti, Dorn, predsednik senata.«

Roka strašne ženske ga je tipala po licu.

»Aha,« je mislil Šejba, »za predsednika senata Dorna me ima. Ta me je nedavno obsodil.«

»Prosim vas, prižgite luč,« je prosil Šejba.

»Prižgem naj, da bo služkinja videla, kakšen prihaja predsednik senata domov,« je vpila gospa, »ta je pa dobra! In vikaš me, lopov, mene, svojo lastno ženo, ki ne spi in te od dvanajstih čaka. Kaj imaš v roki?«

»Čevlje, milostiva,« je stokal Šejba. Strašna roka ga je še enkrat potipala po licu.

»Milostiva mi pravi, za norca me ima in svojo dolgo brado si je nepridiprav dal obriti.«

Šejba je začutil roko pred nosom, obrit. »Brrr. Kakor kak kaznjenec je. Za božjo voljo, kako ga bom naklestila. Zato je torej hotel, naj prižgem luč. Je mislil, da se bom prestrašila in omedlela, on pa se bo medtem zaprl v svojo sobo.«

Šejba je začutil, kako ga je udarila s pestjo po hrbtu.

»Glej ga, predsednik senata, izgleda pa kakor kaznjenec. Kaj imaš na glavi?«

»Čepico.«

»Moj bog, tako se napije, da pozabi nekje cilinder in si kupi navadno čepico. Morda jo je celo komu ukradel.«

»Da, to sem storil,« je naglo odvrnil Šejba.

Nova zaušnica. Gospa kriči in rine Šejbo skozi vrata ven:

»Do jutra boš ostal na hodniku. Vsa hiša naj vidi, kakšen nepridiprav je predsednik senata Dorn.«

Sunila ga je, da je padel na nos in obležal. Potem je za njim zaklenila vrata.

»Hvala bogu,« je menil Šejba, ko je pričel stopati po stopnicah navzgor, »da se je tako izteklo.«

Samo čevlje je bil pustil tam. Zdelo se mu je, da mu njegove bose noge kar nekako kažejo pot.

Tiho se je splazil v drugo nadstropje. Hvala bogu, že je brez šuma otipal prva vrata v drugem nadstropju, ko ga je namah pograbila neka roka za ovratnik in ga potegnila skozi vrata noter.

Šejba se je znašel v še večji temi, kakor v prvem nadstropju, prejel brez posebnega uvoda zaušnico in zaslišal ženski glas: »Poljubi mi roko!«

Poljubil je roko in glas je govoril dalje: »Kje imaš čevlje?«

Šejba je molčal. Začutil je, kako ga vroča roka, ki jo je pravkar poljubljal, prijema za bose noge.

Dobil je še en sunek v hrbet, da se mu je zabliskalo pred očmi, potem pa je zaslišal:

»Torej, preiskovalni sodnik doktor Pelaš se ne sramuje priti bos in pijan domov k svoji ženi. Kje imaš nogavice, lump?«

Šejba je molčal in premišljeval. Preiskovalni sodnik Pelaš je vodil zadnjo preiskavo proti njemu.

»Kje imaš nogavice, lump?« je iznova začul.

»Nikoli jih nisem nosil,« je odgovoril.

»Ha, glas izpreminjaš, lump, in ne veš, kaj govoriš.«

Potresla ga je in Šejbi so padli vitrihi iz žepa.

»Kaj je to?«

»Ključi od podstrešja,« je dejal Šejba ves uničen.

Komaj je to izgovoril, že je bil vržen na hodnik, vitrihi so priletali za njim in zaslišal je besede:

»Napil se je ko prasec.«

Hotel je pobrati vitrihe, ko ga je prijela neka roka in ga sunila pod rebra:

»Ne, to je strašno, vso hišo bo zbudil. Napije se in potem poizkuša pri vseh vratih priti noter. Kaj bo mislila gospa doktorjeva o tebi?« In ženska roka ga je potegnila skozi nasprotna vrata v predsobje, odtod v sobo, kjer ga je vrgla na zofo, nakar je zaklenila vrata za seboj in zavpila:

»Pfuj, takega naj te vidi gospod ravnatelj. Lepega blagajnika imam, si bo mislil. Nocoj boš spal na divanu.«

Čez četrt ure je vlomilec Šejba odprl vrata in tekel iz nesrečne hiše, kakor da bi mu gorelo za petami; in še danes ne ve, ali se mu je vse skupaj sanjalo ali je bila resnica.

Časopisov mi čital in zato ne ve, v kateri številki so našli njegove čevlje, vitrihe in prazno steklenico. (B. Z.)

Sportna nedelja

Uspešno gostovanje dunajskega Rapida

Odlična igra ilirijanske obrambe in razmeroma dober rezultat v borbi z dunajskimi profesionali — Jugoslavija zasedla v balkanskem turnirju drugo mesto

Kakor smo že poročali v svoji včerajšnji drugi izdaji, je dunajski Rapid porazil Primorje z 8:2 (7:0). Tekma je bila za Ljubljano prvovrstna senzacija, ki je šla preko ozkega sportnega okvirja. Odigrala se je v večernih urah v svitu električnih reflektorjev. Že sama ta okolnost je bila dovolj privlačna, da je privabila na tekmo nenavadno veliko število občinstva, ne samo iz Ljubljane, ampak celo iz daljne okolice, od koder so se pripeljali z avti, avtobusi itd.

S sportnega stališča je prireditev povsem uspela, kajti predveden je bil zelo dober nogomet. Dunajski profesionali so seveda povsem zasluženo zmagali, saj so pokazali naravnost frapantno igro in so se v nenavadni svetlobi mnogo bolj znašli od domačih. Toda tudi moštvo Primorja kljub visokemu rezultatu nikakor ni igralo povsem podrejene vloge, nasprotno, že v prvem polčasu je njegova igra v polju prav ugajala, v drugem polčasu pa se je moštvo nepričakovano dvignilo in odločilo ta del igre v svojo korist. Visok poraz je pripisati predvsem šibki obrambni igri v prvem polčasu.

Vsa prireditev je bila dobro organizirana, potekla je kljub močnemu posetu povsem v redu. Tekmo je sodil prav dobro g. Vidic.

Rapid : Ilirija 3:0 (1:0)

Tudi za drugi nastop renomiranega moštva je vladal prav velik interes. Podčrtan je bil še po velikem rezultatu prejšnjega večera, poleg tega pa je šlo vreme prireditelj em prav srečno na roko. Tako se je zbralo tudi na igrišču Ilirije impozantno število gledalcev, preko 3000. Gotovo jim ni bilo žal ne truda ne stroškov, da so se udeležili tekme, kakor jih v zadnjih časih v Ljubljani nimamo prilike pogosto videti.

Rapid: Raftl—Cejka, Luef—Wagner, Smistik, Skomal—Schener, Weselik, Seiter, Binder, Vitlačil.

Ilirija: Jakšič—Unterreiter, Berglez—Belak, Varšek, Mavec—Ilovar, Lah, Svetic, Doberlet, Pfeifer. — V drugem polčasu je Strehovec zamenjal Unterreiterja, ta je šel na Varškovo mesto, in na desno krilo je po dolgi pavzi vstopil Ice.

Rapid je torej postavil enajstorico, ki se je borila proti Primorju v drugi polovici igre. Moštvo je ponovilo svojo nadmočno igro, ki jo je zlasti v prvem polčasu pokazalo v igri s Primorjem, sicer nekoliko manj eksaktno in precizno v ključnih fazah, kar pa ne gre toliko na rovaš napadalne vrste, marveč je to bila predvsem zasluga izborne obrambne igre Ilirije. Pri dnevni svetlobi so bile odlike moštva šele prav vidne. So odlični tehničarji, prav vsi, in če mimogrede v tem pogledu omenimo predvsem Smistika in Skomala, s tem gotovo ne maramo delati krivice drugim. Vzorno je obvladanje telesa in kretenj, pasi z nogo ali z glavo so enako čisti in točni, sodelovanje posdinih delov naravnost mašinelno. Start enako dober in smiseln kot placement, žoga je kar tako šla z noge na nogo, od moža do moža.

Napad je bil povsem izbalansirana celota, v kateri se je nekoliko odražal s svojo komodnostjo Weselik, v ostalem silno nevaren strelec. Še močnejši strelec pa je Binder. Skupna igra in sporazumevanje med obema zvezama s svojimi krili, cele vrste s halfi, sta bili naravnost vzorni. Le do čistega strela jim ilirijanska obramba ni pustila, vsaj iz nevarne bližine ne, in tako je ostal rezultat na znosni nižini. Halfi so že sami pobirali skoro vse, tako da je ožji obrambi ostalo bolj malo posla. V tistih periodah pa, ko so jo domači postavljali na težje preizkušnje, se ni pokazala z najzanesljivejše strani. Ob količkaj smiselnejših akcijah domačega napada in z malo več odločnosti pred golom, bi bila sigurno kapitulirala.

Ilirija je postavila v polje predvsem izborno obrambo. V obeh polčasih so igrali trije branilci in so bili vsi trije na svojem mestu. Svojo poglavitno nalogo so videli v streml jenju, da ne pustijo napada preblizu, in to jim je prav dobro uspelo. Tako je bil Rapidov napad prisiljen, da je streljal iz večjih razdalj, sicer je bilo tudi med temi streli prav lepo število zelo razzantnih in nevarnih, toda izborno razpoloženi Jakšič jim je bil kos. Sploh je bil Jakšič v ilirijanskem moštvu razred zase. Kar je zlasti v prvem polčasu držal, meji že skoro na neverjetnost. Rakrana Ilirije je še vedno v halfliniji. Prav dober je bil od vseh štirih halfov edino Belak, ki je svojo nalogo opravljal v obe smeri. V drugem ekstremu se je gibal Varšek, dočim je bil Unterreiter vsaj v razdiralnem delu na mestu. Njegovo podajanje naprej pa je zelo pomanjkljivo. Napad je bil v splošnem brez kril. Zaposlen je bil nekoliko samo Pfeifer, ki je imel izrazito slab dan. Ilovar se ni obnesel, Ice pa je bil v drugem polčasu vse preveč zanemarjen. Kar pa je dobil, je prav pridno izpeljal.

Igra po notranjem triu, ki so jo Ilirijani prav po nepotrebnem forsirali, se spričo odlične Smistikove igre ni mogla obnesti, za njo je bila zasedba notranjega tria prešibka. Napad je bolehal na nedostatku medsebojne povezanosti, poleg tega pa je bila pomoč od zadaj zelo pomanjkljiva, tako da res ni mogel delati čudežev.

V celoti je moštvo Ilirije zaslužilo posebno priznanje za žilavo vztrajnost in velik elan, s katerim so igralci skušali nadoknaditi minus v tehničnem znanju. Zagrizeno so se borili za vsako žogo, in predvsem branili rezultat za vsako ceno. Pri vsem tem igra nikakor ni bila enostranska, kljub rahli premoči gostov je bila skoro ves čas odprta, in napadi domačih so bili vsaj dovolj pogosti, če že ne posebno nevarni. Če bi bilo moštvo razpolagalo vsaj s približno enakimi močmi v drugih svojih delih, kot jih je imelo v ožji obrambi, bi se bilo lahko poskusilo tudi drugače pomeriti s svojim renomiranim nasprotnikom.

Igro je otvoril R., ki je prvi polčas igral proti soncu. Že v prvih minutah izvaja R. odločne ofenzivne poteze, toda naleti v protivni obrambi na solidno formacijo, ki ji ni lahko priti do živega. Jakšič ima kmalu dovolj posla, ki ga opravlja neverjetno sigurno, za kar prejema ponovno zasluženo aplavz. Spočetka je igra nekam mlačna, pa se kmalu razvname in postaja zanimiva. R. doseže zapovrstjo tri kote, toda Jakšič je na mestu in se ne da presenetiti. Igra je odprta, vendar v mali premoči Rapida. Šele v 25. min. se Rapidu posreči udarec: Binder krasno poda nepokritemu Vitlačilu, ki plasira neubranljivo pod prečko. Že par hipov po tem Jakšič v skrajni sili rešuje. Par minut pred koncem ima Doberlet uprav sijajno priliko, pripelje do gola, pa strelja rahlo v vratarja.

V drugem polčasu pripadata začetek in konec Iliriji. V naglo se menjajočih napadih izsilita oba napada celo serijo kotov, ki ostanejo vsi neizkoriščeni. Požrtvovalni igri ilirijanske obrambe uspeva, da neprenehoma odbija žoge v nasprotno polje in tako prenaša igro, toda Rapidovci imajo boljši start in se vračajo v nasprotno polje. Pri tem je igra živa in napeta, občinstvo ponovno vzpodbuja domače, ki se jim neče posrečiti nobena napadalna poteza. Od srede polčasa dalje pritiska I. s posebno vnemo, igra se prenaša tudi na krila in s tem v nasprotno polovico, za nekaj minut je R. potisnjen v obrambo. Toda za par trenutkov se osvobodi pritiska, in v protinapadu se mu v 37. min. posreči zbegati protivno obrambo. Jakšič hoče poseči vmes, žoga pa pride do prosto stoječega Schenerja, ki jo z lepim strelom pošlje v nezavarovano mrežo. Že v naslednji minuti je Vitlačil v čisti poziciji, ki jo hladnokrvno izkoristi in postavi na 3:0. Potem se I. zopet znajde, obramba je zopet na mestu, hipni naval šibkosti je minil. Kmalu nato konec. Kotov je bilo 6:5 za Ilirijo.

Vsa igra je bila na precejšnjem nivoju in je enako kot sobotna med Rapidom in Primorjem v tem pogledu odlično izpolnila svojo propagandno nalogo pred nabito polnim igriščem. Le škoda, da se nahajata naši vodilni moštvi v zadnjem času v izrazito slabi formi, tako da je bila razlika v primeri z Dunajčani preotipljivo izražena. No, razvoj gre svojo pot, in morda ne bo preoptimistično upanje, da se bo s povratkom občinstva na igrišča počasi izboljšala tudi forma naših moštev. To našemu nogometu ne bi škodovalo!

V ostalem je bila igra povsem prijateljska in fair, zato ni imel g. Deržaj posebnih težkoč. Sodil je prav dobro.

Jugoslavija : Rumunija 3:1 (3:1)

Beograd, 3. julija.

Na igrišču BSK se je danes popoldne odigrala zadnja tekma nogometnega turnirja za balkanski pokal med Jugoslavijo in Rumunijo. Šlo je za to, kdo bo zasedel drugo mesto, ker je — kakor znano — Bolgarija s svojo včerajšnjo zmago nad Grčijo definitivno zasedla prvo mesto.

Kumuni so bili zelo sigurni ter so se trdno nadali, da bodo porazili našo reprezentanco. Tako je na primer vodja rumunske reprezentance g. Lukideja izjavu naslednje: »Mi smo formi, ki so jo Jugoslovani pokazali v zadnji tekmi, upam, da bomo mi na nedeljski tekmi zmagali.«

Res je, da je naša reprezentanca igrala proti Bolgariji zelo slabo, zaradi česar je savezni kapetan za današnjo tekmo nekoliko izpremenil postavo jugoslovenskega moštva. Naši so danes igrali v naslednji postavi: Spasič — Ivkovič, Kovačič — Arsenjevič, Gayer, Lehner — Tirnanič, Glišovič, Živkovič, Vujadinovič, Zečevič.

Naši reprezentanci je uspelo, da je porazila Rumune s 3 : 1 (3 : 1) in tako zasedla drugo mesto v balkanskem turnirju. Igra je bila z obeh strani zelo lepa. V 20 min. je Zečevič dal neubranljiv prvi gol za Jugoslavijo. V 30. min. je Živkovič postavil na 2 : 0. V 36. min. strelja ostro Rumun Bodovi, Spasič sicer brani, toda po nesreči izpusti žogo iz rok, ki jo Kovač zabije iz daljave dveh do treh metrov. 2 : 1. V 39. min. postavi Vujadinovič po lepi kombinaciji s Tirnaničem končno stanje 3 : 1, ki se v drugem polčasu ne menja.

Sodil je grški sodnik Hadžopulos. Tekmi je prisostvovalo nad 5.000 oseb. Na nocojšnjem banketu se bo zmagovalnim Bolgarom izročil pokal.

Ostale nogometne tekme

Ljubljana: Včeraj dopoldne se je na Hermesovem igrišču odigrala prvenstvena tekma med Primorjem II. in Hermesom. Zmagali so Primorjaši s 5:2. — Pred Rapidovim nastopom proti Iliriji se je vršila prijateljska tekma med rezervo Ilirije in SK Celje. Tekma je z 2:2 ostala neodločena.

Celje: Atletik SK : Sokol (Zagreb) 3:2 (1:2). Sodnik Svetek zelo dober.

Osijek: Gradjanski (Zagreb) : Slavija 3:0 (1:0).

Zagreb: Concordia : Viktorija 4:1 (1:0).

Sarajevo: Slavija : Sloga 2:0 (1:0).

Budimpešta: Tekma za srednjeevropski pokal: Ferenczvaros : Juventus 3:3 (2:2). Vasas : Segedin 2:0.

Nürnberg: IFC Nürnberg : ASV Nürnberg 3:0.

Mannheim: Mannheim : Ludwigshafen 3:1.

Dresden: Guts Muts : Dresdner FC 2:1.

Berlin: Hertha : Tennis Borussia 3:3.

Plavalna sekcija S. K. Ilirije. Seja načelstva danes v ponedeljek ob 18.30 v Evropi.

Plavalna sekcija S. K. Ilirija. Večkratni drž. prvak Srečko Kordelič se je vrnil z Dunaja, kjer je absolviral specijalni trening skokov. G. Kordelič je zopet prevzel vodstvo treninga skakačev v Iliriji in z ozirom na bližajoče se državno prvenstvo poziva sekcija vse skakače, da trening, ki se vrši vsak dan dopoldne, polnoštevilno posečajo. — S ponedeljkom, 4. t. m. se prične tudi poseben tečaj za skakače-začetnike in pa za plavačice in plavače-novince v starosti 10—15 let. V tečaju za plavanje se bo pod vodstvom abs. visoke šole za telesno vzgojo g. Ulage poučeval izključno le moderni način plavanja — crawl. V ta tečaj, ki bo trajal 17 dni, se je prijaviti pri blagajni kopališča, kjer dobe udeleženci tečaja posebne izkaznice, s katerimi jim je omogočen vstop v kopališče za odškodnino 1 Din. Tečaj sam pa je popolnoma brezplačen. — Onim udeležencem tečaja, ki bodo pokazali poseben talent in napredek, se bo omogočila nadaljnja izpopolnitev na ta način, da se bodo sprejeli v redno članstvo sekcije, s čimer imajo stalno možnost, uživati ugodnost vstopa v kopališče za vstopnino 1 Din.

Motociklistične dirke na Ljubelju

Lepe zmage Zagrebčanov — Velika udeležba avstrijskih motodirkačev — Najboljši čas dneva je dosegel Zagrebčan Uroić s 5.32.4

Motokolesarski klub »Ilirija« je izvedel včeraj veliko mednarodno motociklistično dirko na Ljubelj ob ogromni udeležbi sportnega občinstva iz Zagreba, Ljubljane, Maribora in Avstrije. Dirko so posetili med drugimi tudi podpredsednik Avtokluba kraljevine Jugoslavije, sekcija Ljubljana, gosp. Ciril Pavlin, podpredsednik Moto-Saveza g. Rukavina, sreski načelnik iz Kranja dr. Ogrin, župan mestne občine Tržič g. Lončar, podpredsednik K. A. C. g. Baumgartner, major Gressl, i. dr.

Dirke so vzbujale splošno pozornost občinstva, ki jim je sledilo od 10. dop. do 14. ure. Kljub temu, da je kazalo slabo vreme, se je izvedla dirka v najlepšem redu in brez vsake nezgode. Navzoči so bili vsi funkcijonarji motosekcije M. K. Ilirije pod vodstvom predsednika moto-sekcije g. Ivana Jermana, klubskega predsednika g. Rudolfa Zalokerja, tehničnega vodje dirke g. Gojka Pipenbacherja in glavnega tajnika g. Jakoba Gorjanca.

Rezultati dirke so:

Kategorija sportnih motorjev do 250 ccm: 1. Uroić Anton, I. H. M. K. Zagreb, Puch, 6:02.6.

Kategorija sportnih motorjev do 350 ccm: 1. Štrban Anton, I. H. M. K., Harley Dav., 5.44.

Kategorija sportnih motorjev do 500 ccm: 1. Hönel Fredy, Kärntner Automobil-Club, Klagenfurt, Sunbeam, 5.49.8.

Kategorija sportnih motorjev do 1000 ccm: 1. Uroič Anton, I. HMK. Motosacoche, 5.32.8. Rekordni čas in najboljši čas dneva!

Kategorija sportnih prikolic do 600 ccm: 1. Uroič Anton, I. HMK, Motosacoche, 6.04. Najboljši čas prikolic!

Kategorija sportnih prikolic do 1200 ccm: 1. Benedik Gabrijel, Motosekcija Avto-kluba, Ljubljana, Harley Dav., 7.36.2.

Kategorija turnih motorjev do 500 ccm: 1. Zorčič Vekoslav, I. HMK. Motosacoche, 7.10.

Kategorija turnih motorjev nad 500 ccm: 1. Breznik Dušan, MK Ilirija. Sunbeam, 6.51.2. Najboljši čas dneva za turne motorje!

Kategorija turnih prikolic: 1. Benedik Gabrijel, motosekcija Avto-kluba Ljubljana, Harley Dav., 7.40.4

Po končani dirki so se v restavraciji Ankele razdelila zmagovalcem dragocena darila. Navzoči sreski načelnik iz Kranja g. dr. Ogrin je ob razdelitvi nagrad pozdravil napredku jugoslovenske motociklistike, posebno pa požrtvovalnemu delovanju MK Ilirije v Ljubljani.

Zaklad carja Dušana

Prizren, konec junija.

V Sredski, mali vasici v prizrenskem srezu živi starec Stanko Dimić, ki nosi na svojih plečih že nad 90 let in je pred kakimi dvajsetimi leti popolnoma oslepel. Mož je pa vzlic svoji starosti duševno in telesno še dosti čil in krepak, ali nekaj mu pa vendar ni prav, ker je pred nekaj časom prišel v občinski urad in sklicujoč se na svojo visoko starost in možnost, da v kratkem ugasne, prosil, da zabeležijo njegovo izjavo, ki je gotovo zelo važna.

Čika Stanko je začel pripovedovati, da se v njegovi rodbini vzdržuje že stoletja sporočilo, katero se čuva kot največja skrivnost in jo poglavar rodbine izroča pred smrtjo svojemu nasledniku pod prisego, da bo tudi on tako varoval to svojo skrivnost. Ker pa on nima pravega naslednika, ko mu je sin padel v bolgarski vojni, je začutil v sebi dolžnost, da stvar razkrije oblasti. Gre pa za zaklad carja Dušana ogromne vrednosti in za njegovo carsko krono. Čika Stanko ve popolnoma natančno, kje je vse to zakopano, in je pripravljen ob lastim pokazati tisti kraj. Najprej je treba odkopati ves ostali zaklad, naposled pa krono. On je prejel sporočilo od očeta, ko je ta ležal na smrtni postelji.

Občinski urad je Stankovo izjavo sporočil na višje mesto, ki je ukrenilo, da se preišče, ali je starčevo pripovedovanje izmišljotina. Pa so šli raziskovalci po poti, ki jim jo je narekoval slepi očanec. Strmo je šlo v skoraj nedostopne hribe, skoraj tri ure daleč, po kamnitem zemljišču, polnem gadje zalege. Raziskovalci so ubili več strupenih kač. Tako so prišli do podnožja zelo strmega pečevja, na katero niso mogli splezati brez lestvic in vrvi. Od spodaj pa so videli tam gori ostanke zidovja in v njem precej veliko, nekdaj pobeljeno odprtino, poleg nje pa neki znak. Čika Stanko je trdil, da je ta znak grb carja Dušana. Na desni strani strme pečine, nekoliko niže, pa so raziskovalci našli duplino, do katere so mogli splezati. Spoznali so na prvi pogled, da je v duplini nekoč nekdo prebival. Na steni v duplini sta bila vklesana dva križa.

Povest starca Stanka potemtakem nikakor ni izmišljotina, vsaj toliko ne, da je ta kraj v resnici rabil za neke posebne namene. Ali je tu res zakopan zaklad carja Dušana z njegovo carsko krono, o čemer ves narod povsod tod ve pripovedovati silno veliko, je seveda drugo vprašanje. Ker ni izključeno, da se v tem skritem kraju, kamor morda res stoletja ni prihajala človeška noga, krijejo kake izredne starine, se je ukrenilo vse potrebno, da strokovnjaki preiščejo kraj. A če bi se našel resnično zaklad carja Dušana, ki najbrž dejanski ni bajka, ali bi nam kajpak prišel prav v današnjih časih...

Vse zaradi zemlje

Požarevac, 1. julija.

Pred dnevi se je pred tukajšnjim okrožnim sodiščem odigralo zadnje dejanje rodbinske drame, ki se je pricela v vasi Kasidolu v rodbini kmeta Stevana Maksića in je imela svoj izvir v sicer vse hvale vredni privrženosti našega naroda zemlji, ki jo obdeluje, katera pa le prepogostoma prehaja v pohlepnost, iz katere se potem največkrat poraja grd zločin. V Kasidolu je zaradi zemlje Maksićev sin Dušan zaklal svojega lastnega brata Božidara in hudo ranil očeta Stevana in svakinjo Grozdano.

V Maksićevem domu so se pogostoma prepirali zaradi zemljišča, ki ga je oče razdelil sinovoma. Pred dobrim mesecem dni pa si je domislil oče, da bi bilo najbolje, če bi iznova razdelil zemljišče. Poklical je oba sina in jima razložil reč. Ni pa tedaj več razdelil posestva na dva dela, temveč na tri ter si en del pridržal zase. Sinova sta bila zadovoljna s to razdelitvijo, samo Dušan je prosil očeta, da bi z zemljišča, ki si ga je pridržal oče, smel presaditi na svoj del drevesca, ki jih je prej posadil na zemljišču, ki naj bi sedaj pripadlo očetu. Oče mu je dovolil. Ko pa je naslednjega dne Dušan prišel z rovnico, da izkoplje drevesca, je pristopil oče in mu prepovedal presajanje. Prišlo je seveda do prepira in oče je priložil Dušanu zaušnico. Tedaj sta prihitela tjakaj tudi Božidar in Grozdana in oče jima je ukazal, naj vzameta Dušanu rovnico. Storila sta tako in začela pretepati Dušana, da se je zgrudil na tla. Toda hitro je zopet skočil pokoncu, potegnil izza pasa nož in začel udrihati ž njim okoli sebe. Zadel je brata Božidara naravnost v srce in je bil brat v hipu mrtev. Dušan je nato pobegnil, toda oče in Grozdana sta poletela za njim. Grozdana je vihtela rovnico. Dušan se je branil z nožem in tako hudo ranil očeta in Grozdano. Nato pa je odšel naravnost v občinski urad in se sam ovadil.

Na razpravi sta bila oče in sinaha zaslišana kot priči. Oče je poudarjal, da toži Dušana, ker mu je zaklal drugega sina. Ko ga je predsednik opomnil, da je tožnec tudi njegov sin, je odgovoril, da to nič ne de, da ga vendarle toži. Dušan se je zagovarjal, da se je moral braniti, ker so ga oni napadli. Sodišče ga je obsodilo na dve leti ječe in tri leta izgube častnih pravic. Poleg tega pa mora plačati 13.000 Din odškodnine in stroškov. Obtoženec in državni tožilec sta izjavila, da se bosta proti razsodbi pritožila na višjo stopnjo.

Pri zapeki, motnjah pri prebavi, gorečici v želodcu na tešče kozarec »Franz Josefove« grenčice. Po izkušnjah, nabranih na klinikah za notranje bolezni je »Franz Josefova« grenčica izvanredno dobrodelno odvajalno sredstvo. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Čitajte tedensko revijo »ŽIVLJENJE IN SVET«

srečam pred svojimi vrati.

»Kaj bo lepega, Andulka?«

»Mamica je dala tole!« In hotela mi je v roko stisniti novce, ki sem jih ji prejšnji dan posodil.

»Le spravi, Andulka. Za sladkorčke boš imela.«

Resno je odkimala:

»Sladkorčkov ne smem jesti. Zdravnik je rekel, da za zobe ni dobro.«

Smejati sem se ji moral, tako resno je govorila.

»Pojdi malo z menoj,« sem ji rekel in odklenil sobo.

»Jej, kako je toplo,« se je začudila na pragu. Pri nas je mraz.«

»Le stopi noter, da se ne shladi,« sem dejal in jo prijel za roko.

Plašno je pogledala po sobi.

Kaj se ti pa tako čudno zdi?«

»Tako lepo je vse,« je tiho odvrnila. Pri nas nimamo tako. Ko imamo pa samo kuhinjo...« je pojasnila.

Skuhal sem si čaja in ga nalil tudi njej. Kaj hitro se je udomačila v moji sobi. Vse je odkrila, za vsako malenkost je izpraševala. Ko sem naposled navil še gramofon, je njena sreča prikipela do vrha.

»Oh, če bi pri nas tako imeli,« je vzdihnila.

Od nekod je visok glas zaklical njeno ime.

»Zdaj moram iti. Mama me kliče,« je dejala in kar brez slovesa pobegnila skozi vrata.

Prišla je pomlad, prišlo poletje. Skoraj pozabil sem že na njo. Saj veste, v velikem mestu majhne misli hitro izginejo.

Že dolgo nisem popoldne več posedal po sobi. Vročina je bila neznosna in vsako popoldne sem se hodil kopat. Šele pozno v noči sem se vračal domov.

Nekoč pa je nanesel slučaj, da sem moral popoldne domov. Spet sem klel, preden sem prisopihal do vrha stopnic.

Počasi sem odklepal zarjavelo ključavnico, ki je škripala, kakor je ne bi bil že sto let odprl.

Tedaj so se odprla sosednja vrata in Andulkina mati je prišla na hodnik.

»Kje pa imate otroka, gospa?« sem jo vprašal.

»Prav zaradi otroka sem hotela z vami govoriti. Teden dni že oprezujem za vami, pa vas popoldne ni nikdar doma.«

»Kaj bi pa radi?«

»Andulka je bolna,« je žalostno rekla.

»Bolna? Saj je bila pozimi zdrava ko riba v vodi.«

»Očetova bolezen,« je naglo odvrnila. »Da, tri mesece že leži. H koncu gre z njo. Škoda otroka... Rada ga imam.«

Zajokala je. Potem se je spomnila, da mi mora še nekaj povedati in z umazanim robcem si je obrisala solze.

»Zadnjič se vas je nenadoma spomnila, gospod,« je rekla. »Tistega gospoda je hotela videti, ki tako lepo igra.«

»Nikdar še nisem igral...« sem se začudil.

»Kako to? Saj je vendar rekla, da bi rada videla tistega gospoda iz sosednje sobe, ki tako lepo igra. Rekla je, da je bila že pri njem. In da bi ga rada spet slišala, je rekla.«

Tedaj sem se spomnil gramofona.

»Pridem, gospa,« sem dejal.

V sobi sem poiskal gramofon in najlepše plošče ter potrkal na vrata, kjer je stanoval Andulka.

Njena mati mi je odprla. V kotu sem zagledal dekletce, ko je ležalo tam, bledo, udrtih oči, ki so nemirno blodile okoli. Potem me je spoznalo.

»Gospod, gospod!«

Toliko da ni skočila s postelje.

»Ali si bolna, Andulka?« sem jo vprašal, ko nisem našel drugih besed.

Žalostno je prikimala:

»Da, bolna sem. Umrla bom.«

Govorila je resno, odločno, kakor bi tehtala slednjo besedo.

»Nikar ne govori tako, Andulka. Preden bo štirinajst dni, se boš že kopala.«

»Ne, Andulka se ne bo več kopala,« je odvrnila. »Andulka bo umrla.«

»Vidite, takšna je,« je zastokala mati. »Ne vem, kje je te besede pobrala. In zmeraj mi tako pripoveduje, da me srce boli.«

»V mestu otroci zgodaj dozore, gospa. Vi jih ne razumete, saj ste zrasli še na kmetih.«

Začudeno me je pogledala in pobesila glavo:

»Morda imate prav, gospod...«

»Gospod, ali boste kaj zaigrali?« se je tedaj oglasila Andulka.«

Navil sem gramofon in vesela pesem je zaigrala. Pogledal sem jo, toda njen obraz se ni zjasnil. Glava ji je počivala na beli blazini in zlati lasje so se ji vsipali na rame. Še čelo so zakrivale.

Tedaj je zakašljala.

»Že kri bljuje,« je mati skoraj zajokala. »Ne bo več dolgo, Andulka.«

Pesem je šla h koncu, toda Andulka je bila resna, tako resna, da me je v srce bolelo.

»Zakaj se nisi zasmejala, Andulka?« sem jo vprašal.

»Ne, to ni bila prava pesem,« je odkimala.

»Kakšno pa hočeš?«

»Tisto lepo, ki ste jo takrat igrali...«

Kaj sem takrat igral. Pomislil sem. Da, nekaj me je takrat prijelo, da sem ji zaigral Chopinovo ložansko »Pogrebno koračnico.«

»Čakaj, da skočim po ploščo.«

Kmalu sem bil nazaj in zaigral.

Pogledal sem ji v obraz. Otožno se je nasmehnila, ko so jeli udarjati žalostni glasovi iz zvočnice. Stopil sem k njeni posteljici in jo pobožal po čelu.

»Ta je lepa,« je šepnila.

Mati je začudeno gledala.

Zastrmel sem se v ploščo, ki se je naglo vrtela. Igla je drsela čedalje bolj proti sredi.

Tedaj sem začutil mehko roko na svoji. Andulkina je bila, ki je božala mojo.

»Andulka...«

Nasmehnila se je in me žalostno pogledala.

»Andulka, zakaj nisi marala vesele pesmi?«

Ni mi odgovorila. Le njena ročica je božala mojo.

Igla je bila že davno čez polovico. Že koncu se je bližala. Strmel sem v njo in niti opazil nisem, kdaj je božajoča roka zastala. Potem sem se nenadoma ozrl v njo.

»Andulka!«

Roka je negibno počivala na moji. Andulke ni bilo več.

Gramofon je odigral poslednje takte in igla je zdrsnila po praznem.

Kamilk

Specijaliteta: švedske karamele

tovarna čokolade in bonbonov v Zagrebu se je preselila v Cankarjevo ul. 28 in dela sedaj s povečanim obratom

7788

ŽENA V SODOBNEM SVETU

Ženska razmišljanja o celibatu

Pred par desetletji je bila poklicno zaposlena poročena žena zlasti pri nas naravnost redka prikazen. Celo za delavsko ženo ni bil običaj — kakor je danes — da bi šla za zaslužkom izven doma. Najpogosteje so nadaljevale svoje delo tudi potem, ko so se poročile, tovarniške delavke, ker so bile razmeroma dobro plačane in jim je bilo žal pustiti zaslužek, posebno če mož ni imel dobrega delovnega mesta. Vobče pa za delavke ni nikdar veljalo, da morajo pustiti službo, če se poroče.

Nasprotno je pa smela učiteljica še nadalje ostati v službi samo v primeru, če se je poročila z učiteljem. Tudi privatne uradnice in nameščenke so morale navadno zapustiti svoje mesto, če so se poročile. Ženi je bilo torej dano na razpolago dvoje: ali poklic ali zakon. Da bi se lahko dvignila in razmahnila duševno in se človeško izživela — to je bilo ženi onemogočeno. Ta privilegij je imel v vseh časih samo mož. Če upoštevamo še vse predsodke, dvojno moralo, »ljudski glas«, tedaj si lahko napravimo sodbo o težkem stališču žene, ki si je morala sama služiti svoj kruh. Delo ji je prineslo zadovoljstvo in celo srečo samo v primeru, če ga je znala ceniti kot gospodarsko in duhovno vrednoto, ki utira pot njeni neodvisnosti.

Vojna pa je tudi v tem pogledu marsikaj spremenila. Delovnih moči je primanjkovalo vsepovsod, ker so morali moški v vojno. Torej so bile ženske moči prav dobrodošle. In ker so bila tedaj že skoro vsa pota do poklicne izobrazbe odprta tudi ženam, je bilo dovolj izvežbanih moči na razpolago, da obrati niso zastajali. Ker se je po vojni gospodarsko življenje znatno spremenilo in se je proizvodnja dobrin postoterila, so ostala vrata do delovnih mest ženam še nadalje odprta, brez ozira na to, ali so poročene ali neporočene. V večini kulturnih držav so dobile žene tudi politično enakopravnost in tako je vse kazalo, da gre žensko stremljenje po popolni enakopravnosti svoji popolni zmagi nasproti — vsaj v kulturnih državah.

Toda naraščanje proizvodnje v kaotičnem kapitalističnem gospodarstvu človeštvu ni prineslo onega blagostanja kot bi ga lahko, če bi bila produkcija smotreno urejena, temveč je povzročila (poleg drugega) gospodarsko krizo, iz katere kapitalistični svet ne najde izhoda. Gospodarska kriza ima za posledico strašno brezposelnost, ki poostruje konkurenčni boj za delo in plačilo do skrajnosti. In zopet je žena bolj prizadeta kot mož. Povsod pri redukciji pride ona prva na vrsto, če se je treba odločiti za žensko ali za moško delovno moč.

Pa ne samo to, temveč ženske pravice na delovnem polju se sistematično okrnjujejo z raznimi določbami, odloki, pragmatikami, bodisi glede državnih, občinskih ali privatnih služb. Tako pri nas kot drugod. Zadnja leta se pri nas mnogo dela na novih zakonih, pravilnikih, in ko so dostopni javnosti, so žene postavljene pred izvršena dejstva: ena postojanka za drugo pada. Ko so nedavno izdelali pragmatiko za občinske uradnike, so žene sicer izkušale protestirati, toda brezuspešno. Po novi pragmatiki bo morala uradnica, ki se poroči, zapustiti službo.

Tudi po drugih državah sprejemajo parlamenti odredbe, na podlagi katerih izgubljajo žene že pridobljene pravice. Tako se n. pr. na Irskem učiteljice ne bodo več smele poročiti. Dne 12. maja je bila v Rajhstagu v Nemčiji sprejeta naslednja določba: »Uradnica, ki se poroči, lahko odpove službo brez ozira na upravo in zahteva odpravnino; pravico odpovedati službo ima pa tudi uprava, ne da bi bila odpoved z možitvijo v avtomatični zvezi. Kajti odpoved se lahko izvrši samo v primeru, če je uradnica potom možitve gmotno trajno preskrbljena. Toda tudi tedaj ni neobhodno, oziroma absolutno potrebno, da se ji odpove služba. Ugotovitev o njeni trajni gmotni preskrbi potom zakona izvrši posebno razsodišče. Ta določba (o odpovedi) se nanaša samo na državne uradnice in se ne sme raztegniti na deželne uradnice.«

Ta določba je vsekakor mnogo bolj sprejemljiva, kakor n. pr. naša občinska pragmatika, ki kar pavšalno odklanja vsako poročeno uradnico. Toda tudi za nemške uradnice je bil predlog v prvotni obliki mnogo slabši, a nemške parlamentarke so se borile proti njemu z vsemi sredstvi. Dosegle so vsaj znatno omiljenje. Žensko sodelovanje je vendarle nekaj pomagalo, kajti mnogo slabše bi bilo, če bi kar moškim prepustile odločitev. (Prepričanja, da javno delo pripada moškim, so tudi mnoge naše žene.)

S sprejetjem te določbe je padla vsaj navidezna enakopravnost nemške žene. Zanimivo pri tem je dejstvo, da imajo v Nemčiji vse stranke — razen mogoče narodnih socijalistov, ki ustvarjajo neko novo ideologijo na podlagi pojmov, ki je razvoj stvari sam obračunal ž njimi — v svojem programu enakopravnost žene in moža v gospodarskem, socijalnem in političnem pogledu. Toda razen komunistov so glasovale vse stranke za predlog, ki bije v obraz vsaki enakopravnosti. Tu moramo vsekako konštatirati, da so žene, ki se bore v meščanskih strankah za enakopravnost, doživele bankrot svojega dela.

Torej sredi razmaha v enakopravnost se obeta ženi zopet celibat. Kajti, da se bo danes žena odrekla poklicnemu delu, o tem ne more biti govora. Ona tega ne more in noče storiti. Ne more storiti, ker mora živeti. Koliko mladih moških pa ima danes tako plačo, da bi mogli vzdrževati ženo in otroke? Koliko žen pa ima tako doto, da bi jim lahko nadomeščala zaslužek? Pa ne samo gmotna potreba sili ženo v poklic, temveč tudi duševna. Tudi ženi se mora dati priložnost, da razvije vse svoje sile, da postane polnovreden človek, kajti samo na poklicnem delu, ki zagotovi ženi gospodarsko neodvisnost, more bazirati resnična enakopravnost.

Res je, danes vlada po vsem svetu strašna brezposelnost. Oni, ki ničesar ne razumejo, dolžijo žene tega zla, ker so one preplavile delovni trg. Posebno poročena žena je kamen spotike. Tega pa ne pomislijo, da se je večina teh žen mogla poročiti samo na podlagi lastnega zaslužka. Odpust poročenih žen iz služb bi pomagal morda samo nekaterim posameznikom, ki bi prišli na njihova mesta, toda brezposelnosti ne bi omilili niti malo, kajti zavedati se moramo, da brezposelnost ni nastala vsled zaposlitve žen v poklicnem delu, temveč je posledica nesmotrene gospodarske politike in se vsled tega tudi ne more omejiti, še manj pa odpraviti z izključitvijo žene od dela.

Zahtevati celibat od žene, ki jo materijalna ali duševna potreba sili v poklicno delo, je absurdno in protinaravno. Od moškega se nikdar ne zahteva, da se vsled pokilca ali dela odreče ljubezni in zakonu, dočim se na ženo ta zahteva stavi kot nekaj samo po sebi umevnega. S tem družba ženi sama odreka pravico in možnost do naravnega življenja, a jo nato še ponižа s pridevkom »stara devica« in »historična ženska«. Tako rešuje sodobna družba probleme, ki so za vsakega človeka, tudi za žene, najbolj bistveni.

Seveda se dogaja, da se mož ali žena odrečeta erotičnemu izživljanju zaradi poklica, oziroma zaradi določenega smotra v svojem življenju, ki zahteva trajno osredotočenje celotne osebnosti. So tudi asketske narave, ki se hočejo nedeljeno žrtvovati višjemu idealu. Toda ti so v veliki človeški družini vendarle izjeme, čeprav jih najdemo povsod med moškimi in ženskami. Tudi gotovi poklici bolj omogočajo sublimiranje erotičnega življenja kot drugi. Tako sublimiranje je gotovo lažje in pogosteje pri socijalni uradnici in pri učiteljici kot pri kontoristinji. Toda v splošnem poklic za navadnega zemljana ne more biti nadomestilo za zakonsko življenje in materinstvo, kajti poklic ni najvišja vrednota. To, kar se smatra naravno za moža, mora družba brezpogojno priznati tudi ženi: vsak človek imej pravico na poklic in zakon. Poklic ne sme ovirati zakona, niti zakon poklica. Žena mora stremeti za tako gospodarsko ureditvijo, ki bo prinesla obema spoloma zadovoljitev v erotičnem in poklicnem izživetju. Preureditev družabnega sistema v tem smislu je možna in potrebna.

Samostojna ženska stranka v Avstriji

Kakor vemo, se politične stranke grupirajo po skupnih gospodarskih interesih in po svetovnih naziranjih. To je normalna osnova stranke, vse drugo vodi v demagoštvo in osebno koristolovstvo. Naravno je, da se morajo žene po svojih interesih in nazorih istotako porazdeliti kot možje. In to so žene v državah, kjer so dobile volilno pravico, tudi storile: šle so v skupne stranke z moškimi. Toda voditelji, zlasti meščanskih strank, so jih skoro povsod smatrali le kot prirastek na glasovih ter so jih kandidirali na taka mesta, kjer ni bilo nobenega izgleda, da bodo izvoljene. Tako se je v mnogih državah pojavila med ženami težnja po ustanovitvi samostojne ženske stranke, zlasti še, ker težnje žen v parlamentu kljub volilni pravici niso prišle do veljave.

Tako stranko je osnovala v Avstriji Marijana Hainischeva, prvoborilka za ženske pravice. Stranka je bila ustanovljena z namenom, da se vse avstrijske žene združijo k skupnemu stremljenju ženskega gibanja: vnesti v politično življenje izrazito žensko noto, ki naj blažilno vpliva na to življenje. Stranka izrecno poudarja one momente, ki jim druge stranke posvečajo premalo pažnje. Med drugim tudi sistematično razširja pacifistične ideje, ki imajo med politiki navadno le navidezne pristaše. Pred kratkim je imela stranka kongres, na katerem je nastopila Hainischeva ter v iskrenem govoru pozivala žene vsega sveta, naj se združijo k skupnemu cilju: proti vojni. Ta smoter je gotovo vzvišen in res lahko druži vse žene, kajti pri večini žen je materinski čut vendarle najmočnejši. A katera žena bo rodila in vzgajala sina, da ji ga bodo pozneje umorili zaradi človeškega pohlepa?

Drugače pa kaže, da ženska stranka ne uspeva najbolje, kajti združuje povečini meščanske žene, ki nimajo izrazite politične koncepcije. Vsa meščanska društva podpirajo to stranko.

Zanimivo je, da so tudi Norvežanke pred leti ustanovile samostojno stranko, in sicer iz istega vzroka kot v Avstriji in drugod: moški so jim odstopali od l. 1913. samo po 1 mandat, kljub temu, da so žene ob volitvah živahno agitirale in se udeleževale volitev. Od l. 1927. so jih začeli bolj upoštevati in jim odstopati tudi več mandatov.

Kakor vidimo, volilna pravica sama nikakor ne odpravi absolutne nadvlade mož, temveč je treba postaviti ves sistem na drugačno osnovo.

Žensko delo na Japonskem. Danes sestavljajo na Japonskem žene polovico vsega delavstva. L. 1923. pa je bilo od vseh delavcev 83 odstotkov žen. Povečini so zaposlene Japonke v tekstilni industriji. V japonskih rudnikih dela 33.000 žen pod zemljo. Od l. 1933. bo baje nočno delo odpravljeno ter tudi prepovedano rudniško delo pod zemljo. Na Japonskem je veliko žen zaposlenih tudi kot postrežkinje na kolodvorih, kar je za ženski organizem gotovo tudi prenaporno. V Tokiju in Osaki je približno 2500 avtobusnih sprevodnic. Zadnji čas kažejo japonske delavke mnogo smisla za strokovne organizacije, ki jim izvojujejo razne zaščitne ukrepe. V splošnem je pa na Japonskem zaradi preobljudenosti, ki brezposelnost še povečava, strašna beda.

Pokojnina za matere. Na Norveškem dobiva državno podporo vsaka mati, ki nima sredstev od strani moža, ne glede na to, če je vdova, ali ločena ali neporočena.

Iz akvaristove torbe

O izletih na Barje.

Ker je v času od junija do septembra vse živo v potokih in jarkih, se izleti v prirodo ribogojiteljem posebno dobro izplačajo, zlasti še onim, ki bivajo v Ljubljani, ker imajo v neposredni bližini Barje. To je neizčrpen rezervoar vodnih živali in rastlin, kakor po množini, tako tudi po raznoterosti.

Česa ni vsega na našem Barju? Med Škofljico in Vrhniko, med Igom in Ljubljano so bistri potočki, zaraščeni prirodni jarki z leno tekočo vodo in kanali, ki pritekajo kraljici Barja, zeleni Ljubljanici. Ta je pravo zbirališče vsega vodnega živalstva in rastlinstva, kjer so zastopane skoraj vse ribe, ki jih opisuje avtor knjige »Ribe v slovenskih vodah« in skoraj vse barske rastline. Sulci, postrvi, lipani, ščuke, ostriži, skoroda vsi krapovci, pupki, vodne žuželke, ličinke in polži oživljajo vode, katere obrobljajo vsakovrstne vodne rastline od visoke trstike do okroglolistnate kalužnice. Boginja Flora jih je poleg tega okrasila z neštetimi podvodnimi rastlinami. Tukaj vidimo trakom podobne liste ježice, ki jih tok vode rahlo zibље, tam raznotere dristavce s svojimi živo zelenimi listi, ki povečajo kolorit. Često zagledamo, zlasti v sredini Ljubljanice, otoke belih vodnih cvetlic. Ko pridemo bližje, vidimo, da so to cvetke vodne zlatice, ki požene brstiče s cvetjem nad vodo. Krasota za krasoto, pravi raj!

Kdor zna gledati, vidi v tej dobi tik obrežja in med vodnimi rastlinami nič koliko ribic. Take ribice ½ do 1½ cm dolžine zajame akvarist z mrežico in jih polovi s steklenim korcem. 4 do 5 od vsake vrste nese domov. Zelo težko je razločevati vrste malih krapovcev. Dasi niso enake, kakor bi trdil površni opazovalec, je vendar težko določiti v tej nežni starosti klena, kleniča, blistavca, jeza, črnooka itd. Z nekoliko izleti na Ljubljanico, k barskim potokom, pri čemer ne smemo pozabiti na Horjulščico in Bistro pri Borovnici — k jarkom, raznim bajerjem in jamicam, si bomo nalovili razne ribice. Doma v ribogojnici jih določimo šele po preteku enega do dveh mesecev. Za prenašanje zaroda ne priporočamo kangljic s preluknjanimi pokrovi, marveč steklenice, ki jih s čepom zamašimo. Iz kozarca, s katerim smo ribice iz mrežice polovili, jih vlijemo z vodo vred o ½ do 1litersko steklenico. Take male ribice so silno občutljive, če obvise, dasi samo za nekaj sekund brez vode na mrežici. Ko smo nalovili 20 do 30 pol do en centimeter dolgih ribic, izmenjamo, zaradi kisika, pred odhodom z lovišča polovico vode, napolnimo steklenico do roba, jo dobro zamašimo s čepom, da preprečimo pljuskanje vode, pri čemer bi se tako nežne ribice ubijale ob steklu. Take male, komaj vidljive ribice zdrže v taki steklenici ½ do 1 ure. Če smo prisiljeni spotoma menjati vodo, se moramo ozirati na razliko temperature, ki ne sme presegati 5 stopinj C.

Tekoče leto sem lovil zarod v potočkih blizu Lavrice, pri Kominu ob Ljubljanici, v Zrnici med Bevkam in Blatno Brezovico. Majhne koreslje sem vlovil v bajerju nedaleč »Dolgega mostu« na Viču, linje in ščuke v bajerju pri Sostrem, androge pa v bajerjih pri Vrhniki. Imel sem sploščeno 1 l steklenico s povprečno 25 ribicami, ki so zdržale prenos na kolesu brez menjave vode do Ljubljane. Ali tudi v neposredni bližini Ljubljane kakor v jarkih ob Galjevici, Gradaščici, v Malem Grabnu in na Rakovi jelši vlovimo vse omenjene ribice; koreslje, linje, ščuke in androge pa v bajerjih.

O. S.

Pristopajte k Vodnikovi družbi

MALI OGLASI

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (1)

Učenko
s primerno šolsko izobrazbo sprejme modna trgovina Vehovec, Kongresni trg št. 4. 27099-1

Vajenca
za fino nanjato galanterijo sprejmem. Jos. Slatnar, Levčeva 8. 27200-1

Hišnika
s prostim stanovanjem — sprejmem za vilo v Tacnu. Prednost ima upokojenec, ki ima veselje do vrta. — Pojasnila daje dr. Smole, Dalmatinova ulica št. 5/I. 27032-1

Vajenca
za soboslikarsko in pleskarsko obrt sprejmem s hrano in stanovanjem v hiši. Ivan Homar, slikar in pleskar v Kamniku. 27047-1

Šiviljo
hitro in spretno, iščem za nekaj dni na dom. Naslov in dnevni honorar na oglasni oddelek »Jutra« pod »Ljubljana«. 27243-1

Učenko
z dobrimi spričevali sprejme šivilja. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 27270-1

Služkinjo
resno in pošteno, zmožno tudi vseh hišnih del, sprejmem k majhni družini na deželo. — Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod značko »Veselje do vrta«. 27140-1

2 krepka vajenca
za kovinsko obrt sprejmem takoj. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Kovinska obrt«. 27128-1

Prvovrsten jazz
4 mož, pianino, violino, tolkala, saksofon ali kromatična harmonika, iščem za takojšen nastop, proti plači po dogovoru. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Jazz«. 27315-1

Kmečko dekle
pridno in pošteno, ki zna dobro kuhati in opravljati vsa gospodinjska dela — sprejmem. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 27418-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (2)

Vodstvo gostilne
dobro idoče — ali mesto blagajničarke prevzamem. Imam osebno pravico. Nastopim lahko takoj. Naslov pove oglas. oddelek Jutra 27072-2

Šofer
trezen in zanesljiv začetnik išče službo k osebnemu ali tovornemu avtomobilu. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 27300-2

Šofer
avtomehanikar, ključavničar, vsestransko zanesljiv, pripravljen za vsako delo, išče službe k osebnem ali tovornem avtomobilu, najraje v graščine. Nastopi takoj. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 27161-2

Plačilna natakarica
želi mesto v Celju ali okolici. — Vzame tudi manjšo gostilno na račun. Naslov pri podružnici »Jutra« v Celju. 27430-2

Šivilja
pridna in poštena, išče službo kot pomoč v kuhinji ali kot sobarica. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Čista«. 27048-2

Gdč. Nemka
želi z julijem ali avgustom službo k otrokom. Gre tudi na deželo. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Nemka«. 22530-2

Elektromonter
(inštalater) išče zaposlenja takoj. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 27237-2

Prodam

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifre 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (6)

Čevlji »Tempo« na obroke
Ljubljana, Gledališka ulica št. 4 (nasproti opere). 23001-6

Otroški voziček
športni — zložljiv otroški stolček in košaro za novorojenčka, vse zelo dobro ohranjeno prodam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 27331-6

Gramofonske plošče
po Din 1.— izposojuje »Slager«, Aleksandrova 4. pasaža. 254-6

Kupim

Oglasi trg. značaja po 1 Din beseda; za dajanje naslova ali za šifro 5 Din. — Oglasi socialnega značaja vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Din. (7)

Otroški voziček
kupim. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Navedba cene«. 27389-7

Železen štedilnik
dobro ohranjen, kupim. Ponudbe je staviti na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Štedilnik«.

Avto, moto

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifre pa 5 Din. (10)

Ford-avto
3½ tonski, malo rabljen, na prodaj. Dopise na podružnico »Jutra« v Mariboru pod značko »Dober voz«. 27166-10

Manjši avto
dobro ohranjen kupim. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 27364-10

Pohištvo

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (12)

Pohištvo
za spalnico naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 27230-12

Kolesa

za besedo. Oglasi socijalnega značaja po 50 par beseda. Za dajanje naslova ali za šifro 3 Din, oziroma 5 Din. (11)

Kolo
dobro ohranjeno, najraje »Waffenrad« kupim. Naslov v oglasnem oddelku Jutra. 27327-11

Lokali

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (19)

Gostilno
dobro vpeljano, z velikim prometom, prodam radi družinskih razmer. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Velik promet«. 22985-19

Trgovske lokale
s stanovanjem oddam v Slov. Javorniku. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 27305-19

Manjše skladišče
ali pritlično sobo iščem. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Blizu trga«. 27378-19

Posest

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (20)

Hišo
eno- ali dvodružinsko — lahko tudi z lokalom, kupim v Ljubljani. Posredovalci izključeni. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra z navedbo ceste in cene pod značko »Plačam takoj, vselim se pozneje«.

2 hiši z vrtom
pripravni za kakega obrtnika ali upokojenca, prodam. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Poleg cerkve«. 27043-20

Hišo
kupim proti takojšnjemu plačilu v mestu ali na deželi v prometnem kraju, v kateri se nahaja trgovina, gostilna ali druga obrt ali če je za kako obrt pripravna. Ponudbe je poslati na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Hiša Gorenjsko«. 22425-20

Parcela
1396 m², lepa, solnčna, ugodno naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 27152-20

Posestvo
z vsemi gospodarskimi poslopji, v izmeri 11 oralov, 1 uro od železniške postaje na Dolenjskem prodam. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Posestvo«. 27124-20

Večjo hišo
novo, prodam po ugodni ceni. Vprašati v oglasnem oddelku »Jutra«. 27252-20

Stavbno parcelo
1000 m² veliko prodam. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 27280-20

Hiša
zelo lepa, davka prosta, v Rožni dolini naprodaj. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Dober donos« 27293-20

Parcelo
na Vodovodni cesti poleg gostilne »Pri zeleni tratic« v izmeri 1514 m² prodam po 60 Din za 1 m². Naslov v oglasnem odd. »Jutra«. 27403-20

Stanovanje
odda

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Din. (21)

Krasno stanovanje
petsobno oddam na Miklošičevi cesti 14. 27456-21

Dvosob. stanovanje
parketirano, s kabinetom, kuhinjo in prostorom za kopalnico, za 700 Din oddam v Rožni dolini, cesta V/33. 27452-21

Stanovanje
sobe, kuhinje in shrambe takoj oddam. Rožna dolina, cesta XV št. 17. 27188-21

Trisob. stanovanje
s kopalnico in pritiklinami oddam s 1. avgustom v novi vili. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 27224-21

Enosob. stanovanje
v suterenu in ena mesečna soba v visokem pritličju se odda samo odraslim. Einspielerjeva 23, Bežigrad. 27231-21

Stanovanje
2 sob, kuhinje, balkona in pritiklin, z elektriko ter vodovodom oddam s 1. avgustom v Rožni dolini. Poizve se na cesti XIII/4 Glince. 23040-21

Dve stanovanji
dvo in enosobno oddam za takoj na Celovški cesti 56. 27231-21

Stanovanje
3 sob in kopalnice oddam v Posavskega ulici št. 9 — pri Stadionu. 27306-21

Moderno stanovanje
2 sob, kabineta, kopalnice in pritiklin takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 27317-21

Stanovanje
sobe in kuhinje oddam za avgust v Grabljevičevi ul. št. 18. 27335-21

Stanovanja
išče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (21-a)

Stanovanje
3 sobno in poselsko sobo išče za november odrasla družina. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod »Bližina kolodvora«. 27262-21a

Dvosob. stanovanje
s kopalnico rabim. Ponudbe s ceno na oglasni oddelek »Jutra« pod »Royal«. 27264-21a

Stanovanje
sobe, kuhinje, prostorne, išče tričlanska družina za takoj ali avgust. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Snažno-svetlo«. 27248-21a

Stanovanje v vili
petsobno, ali celo vilo vzame v najem mirna stranka. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 27275-21/a

Sobo odda

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro 3 Din. (23)

Dve sobi
parketirani, električna razsvetljava, opremljeni, v centru, s posebnim vhodom, se oddasta. Florjanska 22. 27269-23

Telefon 2059

PREMOG suha drva

POGAČNIK
Bohoričeva ulica št. 5

Gospodje
ako bočete imeti srajce in ostalo perilo lepo in trpežno, kupujte istega samo pri tvrdki

F. I. Goričar
Ljubljana, Sv. Petra c. 29
Mi jamčimo za kompletne velikosti, prvovrstno kvaliteto v blagu kot izdelavi, ter smo vkljub temu v cenah najnižji, ker nam to omogoča večletna lastna izdelava. 7898-6

Javljamo žalostno vest, da je 2. julija 1932 daleč od svoje rodne grude po dolgi bolezni preminul naš član

ing. for. Nazarij Purger

Pogreb se bo vršil v ponedeljek, 4. t. m. ob 11. uri izpred mrtvašnice javne bolnice v Ljubljani.

STAREŠINSKA DRUŽINA
KLUBA JUGOSLOV. PRIMORSKIH AKADEMIKOV
V LJUBLJANI

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.